MDP

ނޫސްވެރިންގެ ބައްދަލުވުން

ދަރަނި ބޮޑުވެ، ޚިދުމަތް ކުޑަވާ

ބަޖެޓު 2027

9 ނޮވެންބަރު 2026

މި ޕްރެޒެންޓޭޝަންގައި ހިމެނޭނީ:

- 2027 ގެ ބަޖެޓާ މެދު ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް
- ފިސްކަލް އަމާޒުތައް ހާސިލުވަނީ ކަރުދާހުގައި
- ސަރުކާރު ކުންފުނިތައް މެދުވެރިކޮށް ބަޖެޓު އިސްރާފުކުރަނީ
- ދަރަނި ދައްކަނީ އިތުރު ދަރަނި ނަގައިގެން، ދަރަނި ދަނީ އިތުރުވަމުން
- ބަޖެޓު ބަޔާނުގައި ދެއްކި ވާހަކަތައް ދެކޮޅުނުޖެހޭ

އަނެއްކާވެސް ޚަރަދު ބޮޑުވެ، ޑެފިސިޓް ބޮޑުވެ، ދަރަނި ބޮޑުވާ ބަޖެޓެއް

18.9B

ހޯދަން ޖެހޭ ފައިނޭންސިންގ

9.4B

ޑެފިސިޓް (ޖީޑީޕީގެ 7.3%)

3.4%

އާމްދަނީ އިތުރުވާ މިންވަރު

6.6%

ޚަރަދު އިތުރުވާ މިންވަރު

- ބަޖެޓު 59.7 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް ކުޑަވަނީ ސުކޫކް ދެއްކުމަށްފަހު ދަރަނި އަނބުރާ ދައްކާ މިންވަރުން 7.3 ބިލިއަން ރުފިޔާ ދަށްވާތީ.
- ނަމަވެސް ޚަރަދު 6.6 އިންސައްތައިން އިތުރުވެ، 49.3 ބިލިއަނުން 52.6 ބިލިއަނަށް.
- އާމްދަނީ އިތުރުވާނީ 3.4 އިންސައްތައިން.
- ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ އަހަރުތަކުގައިވާ އެންމެ ބޮޑު ޑެފިސިޓް އޮތީ 2027 އަށް.
- ކުރިއަށް އޮތް 3 އަހަރު ވެސް ޚަރަދު ކުޑަކުރުމުގެ އެއްވެސް ހަރުދަނާ ރިފޯމެއް ނެތް.

2026 ގެ ބަޖެޓުން ކުރާނެ ކަމަށް ބުނި ކަންތައް ނުވި!

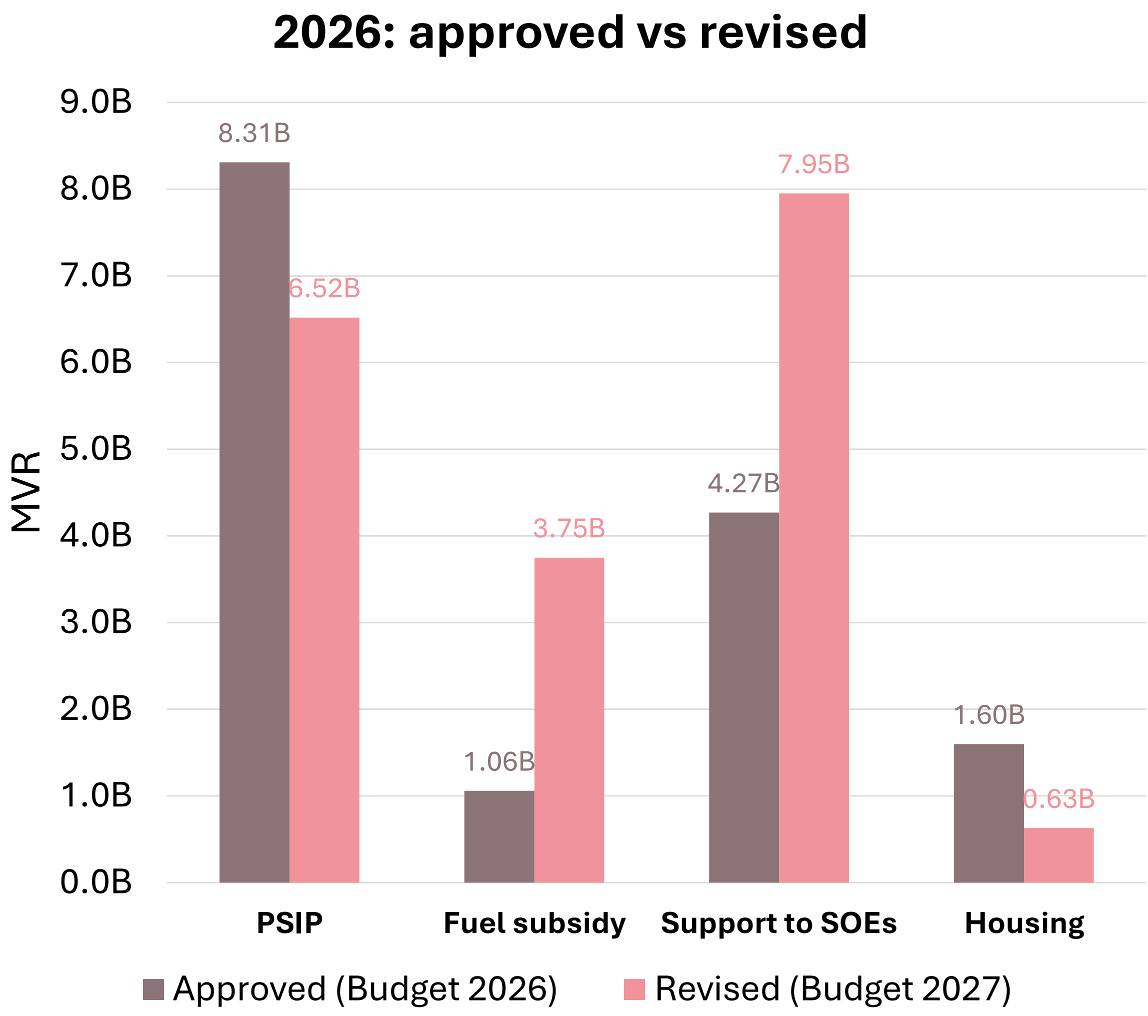

- ޕީއެސްއައިޕީއަށް 8.3 ބިލިއަން ބަޖެޓުކޮށް، ހޭދަވަނީ 6.5 ބިލިއަން (78%).
- ގެދޮރުވެރިކަމަށް ފާސްކުރި 1.6 ބިލިއަނުން ހޭދަވީ 0.63 ބިލިއަން.
  ގެދޮރުވެރިކަމުގެ ބަޖެޓު ތޮލިރަން!
- ތެލުގެ ސަބްސިޑީއަށް 1.06 ބިލިއަން ބަޖެޓުކޮށް، ޚަރަދުވަނީ 3.75 ބިލިއަން.
- ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކަށް 4.3 ބިލިއަން ބަޖެޓުކޮށް، 7.9 ބިލިއަން ދޭނީ.
- ސުކޫކް ދައްކާފައިވެސް ބޮންޑުން ޖުމުލަކޮށް 4.9 ބިލިއަން ހޯދަން ރޭވި ނަމަވެސް، އަހަރު ނިމުނީ ޖުމުލަކޮށް 4.6 ބިލިއަން ބޮންޑު ދައްކައިގެން.
- އެތެރޭގެ މާލީ ބާޒާރުން ނެގި ދަރަނި 3 ގުނަ އިތުރު.
- އާމްދަނީ ލިބުނީ ބަޖެޓަށްވުރެ 1.1 ބިލިއަން ގިނައިން. ނަމަވެސް ތަރައްޤީ ކުޑަކޮށް ސަބްސިޑީއާއި ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކަށް ހޭދަކޮށް ހުސްކޮށްފި.

ފިސްކަލް ޓާގެޓެއް ނެތި، އަމާޒުތައް ހާސިލުވަނީ ކަރުދާހުގައި

- ފިސްކަލް ޒިންމާގެ ޤާނޫނަށް 2025 ޑިސެންބަރުގައި ބަދަލުގެނެސް، ފިސްކަލް ޓާގެޓު ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތު ވަނީ 24 މަހަށް އިތުރުކޮށްފައި.
- ޕީއެސްއައިޕީ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ފީސިބިލިޓީ ދިރާސާ ހެދުން ހުއްޓާލައިފި.
- ސީދާ ދަރަނި ޖީޑީޕީގެ 117% ގެ އަމާޒު ހުރީ މިހާރު ހުރި 114.5% އަށްވުރެ މަތީގައި. 2027 ގައި ދަރަނި 117.0% އަށް މަތިވޭ.
- 2029 ގައި 107.9% އަށް ދަށްވާނެ ކަމަށް ބުނަނީ ދަރަނީގެ ތާވަލުގައިވާ 9.4 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ހިސާބުގެ ގޮތުން. 2028 ގައި އިތުރަށް ނަގާ ދަރަނި 2029 ގެ ދަރަނީގެ ހިސާބުގައި ނެތް.
- އިންޓަރެސްޓް ޚަރަދު އާމްދަނީގެ 11.65%. 12%ގެ އަމާޒު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ މިހާރު ހުރި ވަރަށްވުރެ މަތިން.
- [illegible] ސުކޫކް [illegible] ސަރުކާރުގެ ގެރެންޓީ، ގެރެންޓީގެ ހިސާބުކުރުންތަކުގައި ނުހިމެނޭ.

ދަރަނީގެ އަމާޒު ހުރީ މިހާރު ދަރަނި ހުރި މިންވަރަށްވުރެ މަތީގައި.

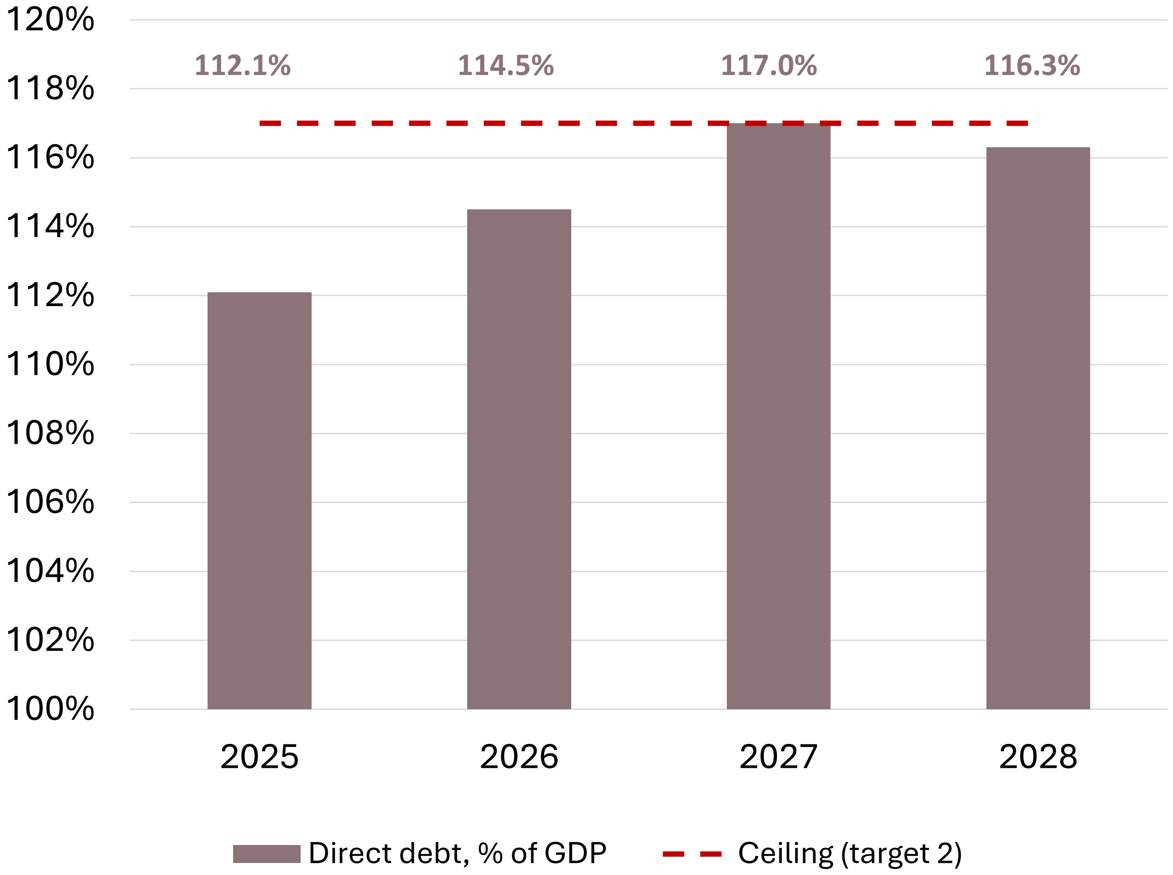

އާމްދަނީއަށްވުރެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދު ބޮޑުކޮށްފި

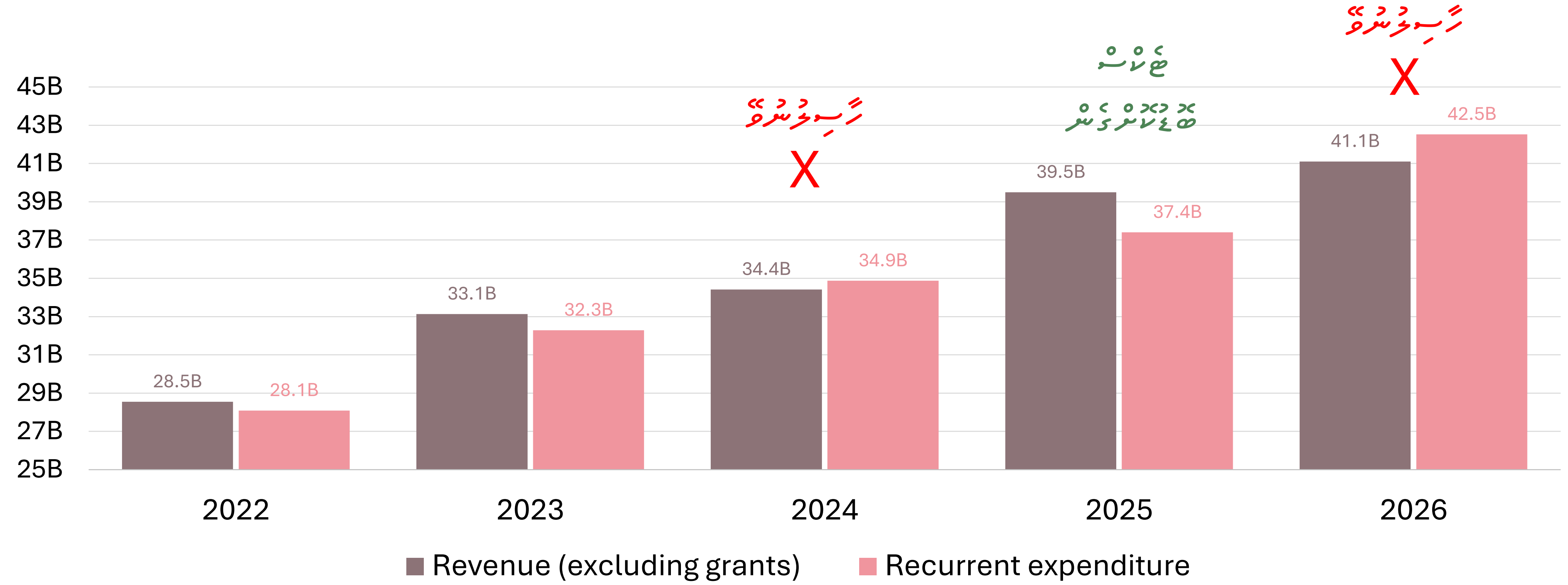

- 2026 ވަނަ އަހަރު އަނެއްކާވެސް ސަރުކާރުން ވަނީ އާމްދަނީއަށްވުރެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދު ބޮޑުކޮށްފައި.
- މި ސަރުކާރުގެ 3 އަހަރުގެ ތެރެއިން 2 އަހަރު އާމްދަނީއަށްވުރެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދު އިތުރުކޮށްފައިވާ.
- ތަރައްޤީގެ ޚަރަދުތައް ކުއްޖާލައި ރިކަރަންޓް ޚަރަދު އިތުރުކުރަނީ.

ކުރިން ބުނި މިންވަރަށްވުރެ 2.2 ބިލިއަން ރުފިޔާ ބޮޑު ޑެފިސިޓެއް

- 2026 ގެ ބަޖެޓުގައި 2027 ގެ ޑެފިސިޓް 7.3 ބިލިއަން ރުފިޔާ ކަމަށް ބުނި. މިއަހަރު ހުށަހަޅަފައި 9.4 ބިލިއަން.
- ޚަރަދަށް 2.7 ބިލިއަން އިތުރުކުރިއިރު، އާމްދަނީ އިތުރުވަނީ 0.5 ބިލިއަން.
- ޑެފިސިޓް 24.6% އިން ބޮޑުވަނީ ޖީޑީޕީ ބޮޑުވާ މިންވަރަށްވުރެ 4 ގުނަ ބާރަށް.
- 2029 ގައި ޕްރައިމަރީ ސަރޕްލަސްއަކަށް ދާނެ ކަމަށް ބުނަނީ ޚަރަދު ކުރިއަރާ މިންވަރު 2028 ގައި 0.4% އަދި 2029 ގައި 1.4% އަށްވުރެ ދަށުގައި ހިފެހެއްޓިގެން. އެކަމަށް އަޅާނެ ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅެއް ނެތް.
- ލޯން ދޫކުރުމާއި ކުންފުނިތަކަށް ދޭ ސަބްސިޑީ ހިމަނައިފިނަމަ 2027 ގެ ޑެފިސިޓް 12.0 ބިލިއަން.

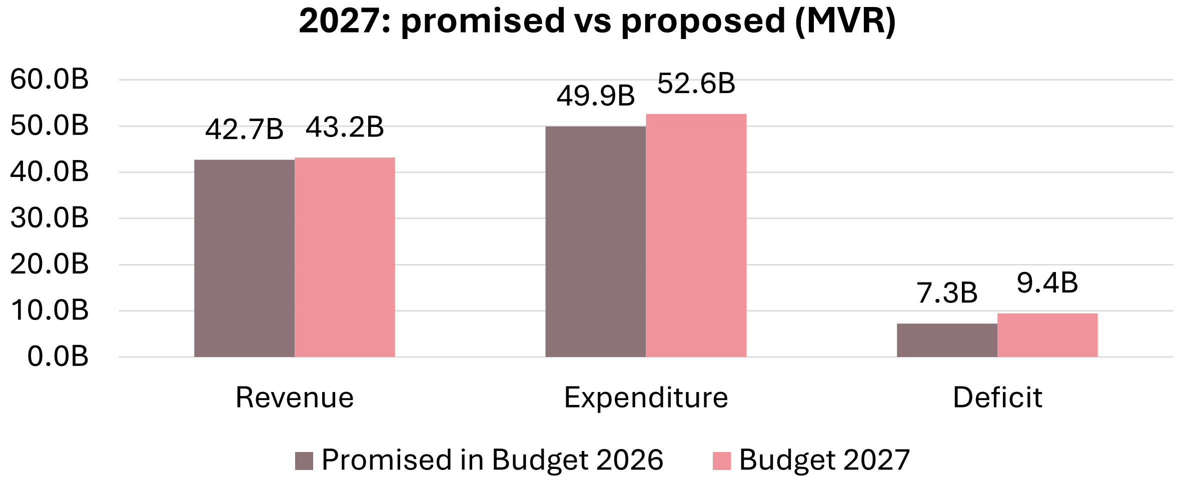
2027: promised vs proposed (MVR)

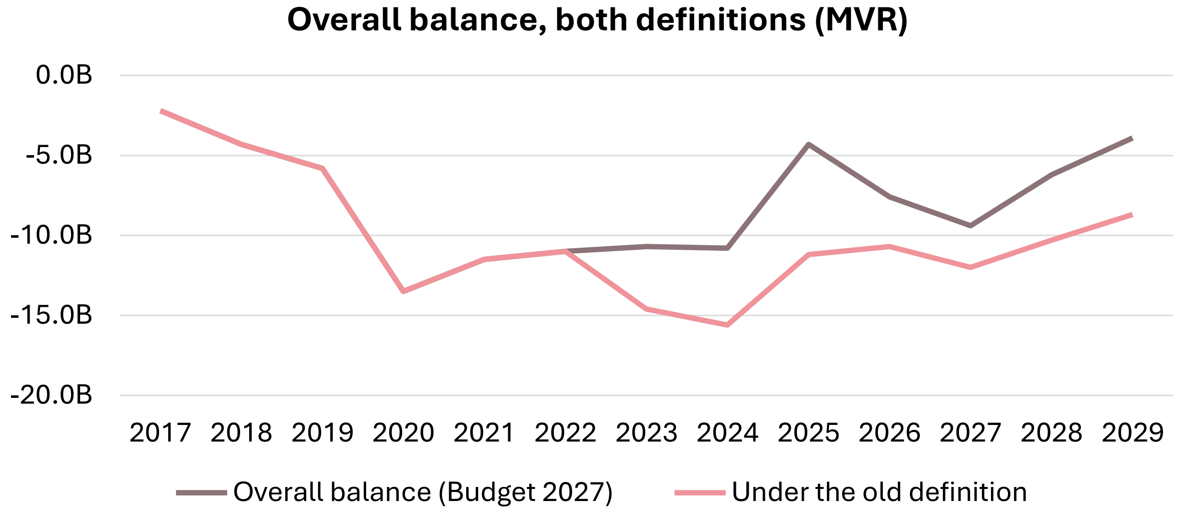
Overall balance, both definitions (MVR)

ޓެކްސް ބުރަ އިތުރުކުރި ނަމަވެސް، ޓެކްސް އާމްދަނީގެ ކުރިއެރުން ބޮޑުކޮށް ދަށަށް

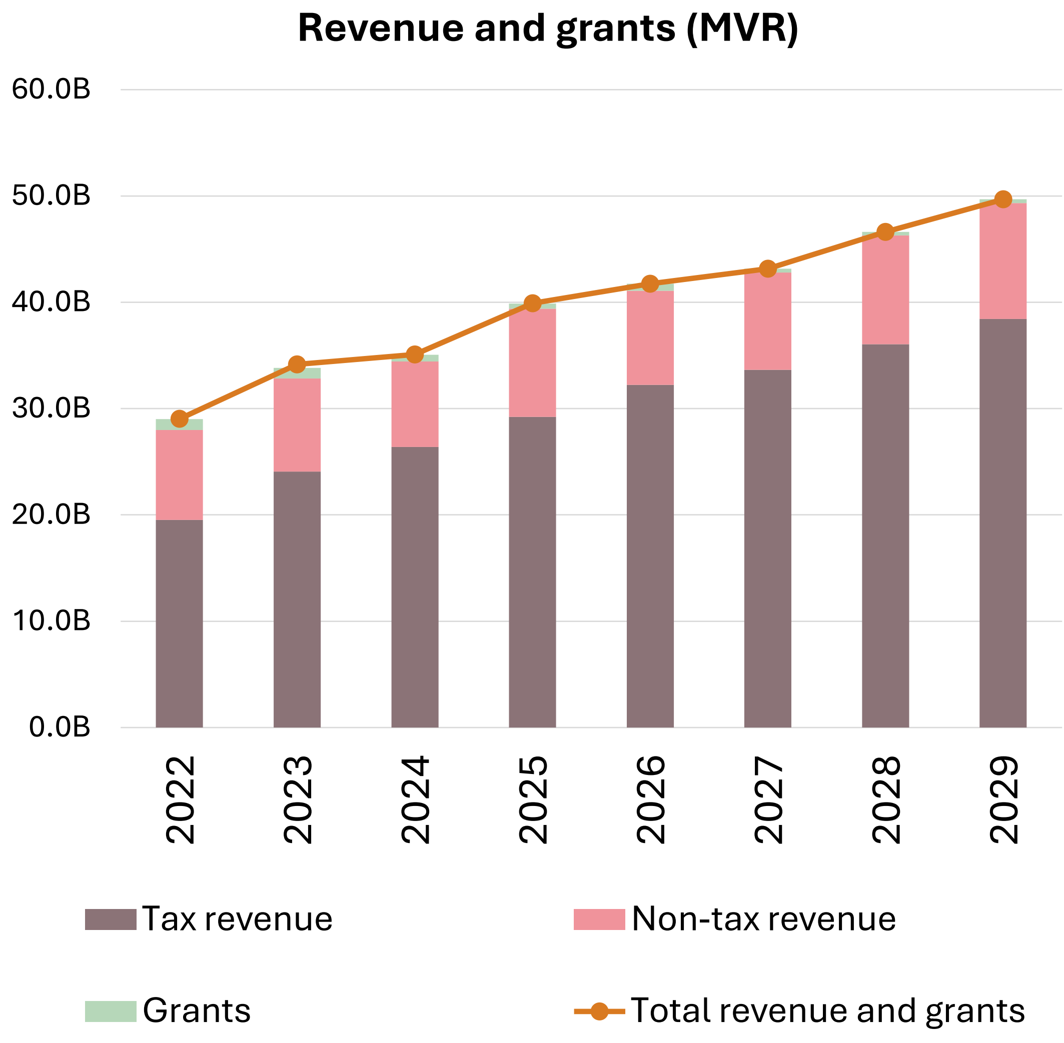

- ޓެކްސް އާމްދަނީ 2026 ގައި 10.3% އިތުރުވިއިރު، 2027 ގައި އިތުރުވަނީ 4.4% އެކަނި. ޖީޑީޕީ ކުރިއަރާނެ ކަމަށް ލަފާކުރާ 3.9% އާ ގާތްގަނޑަކަށް އެއްވަރު.
- ޑިއުޓީ ރޭޓް ބޮޑުކޮށް، އިންޓަރެސްޓް ކަނޑުމުގެ ދިރިބް ތަންފީޒުކޮށްގެން ޓެކްސް ބުރަ އިތުރުކުރިއިރުވެސް ކުރިއެރުން ދެބައިކުޅަ އެއްބަޔަށްވުރެ ދަށްވުމުން ދައްކައިދެނީ އިޤްތިޞާދު ބަލިކަށިވެފައިވާކަން.
- 2027 ގެ ޓެކްސް އާމްދަނީ ވަނީ ވޭތުވި އަހަރުގެ ލަފާއަށްވުރެ 408 މިލިއަން ރުފިޔާ ދަށުގައި. ޖީއެސްޓީ 514 މިލިއަން ދަށް.
- މި ހުސްކަން ފުރަން ޓެކްސް ނޫން އާމްދަނީ (ފީ، ދުވާ ވިއްކުން) 891 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކޮށްފި.
- ފަތުރުވެރިކަމާ ގުޅުންހުރި އާމްދަނީ 21.3 ބިލިއަން ރުފިޔާ — އާމްދަނީގެ ގާތްގަނޑަކަށް ދެބައިކުޅަ އެއްބައި.

ވިޔަފާރިތައް ބިކަވެ، ފައިދާގެ ޓެކުސުން ކުރިއެރުމެއް ނުފެނޭ

- ވިޔަފާރީގެ ފައިދާގެ ޓެކްސް 3,216 މިލިއަނުން 3,234 މިލިއަނަށް — ހަމައެކަނި 0.6% ގެ އިތުރުވުމެއް.
- 2026 ގައި 12.3% އިތުރުވިޔަސް، 2027 ގައި ހުއްޓިފައި. މިއިން ދައްކައިދެނީ ވިޔަފާރިތަކަށް ދަތިވެ، މަޑުޖެހިފައިވާކަން.
- ޑިއުޓީ ރޭޓް ބޮޑުކުރި ނަމަވެސް އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ 2027 ގައި ދަށްވާނެކަމަށް ލަފާކުރޭ.

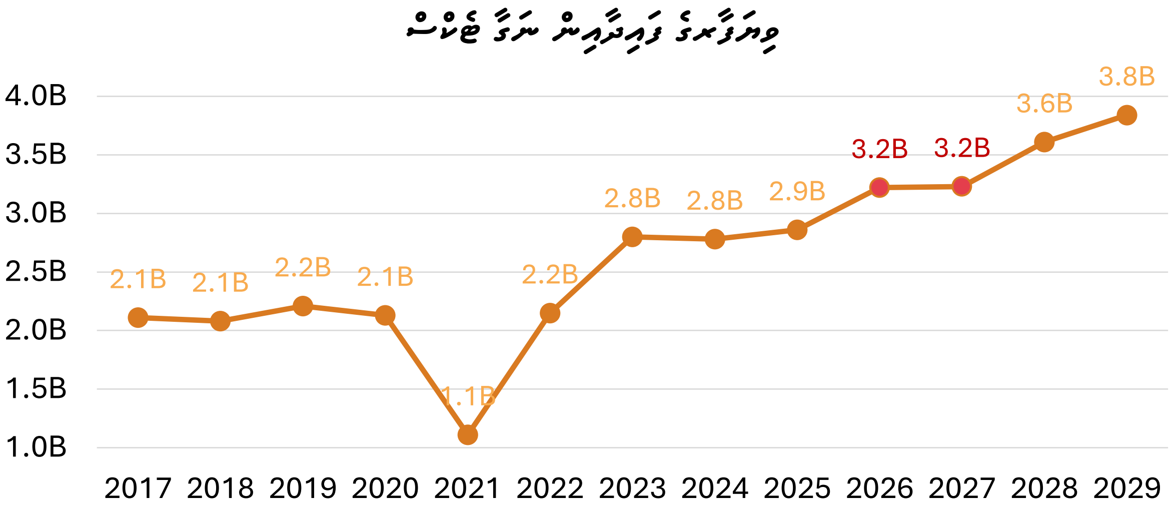

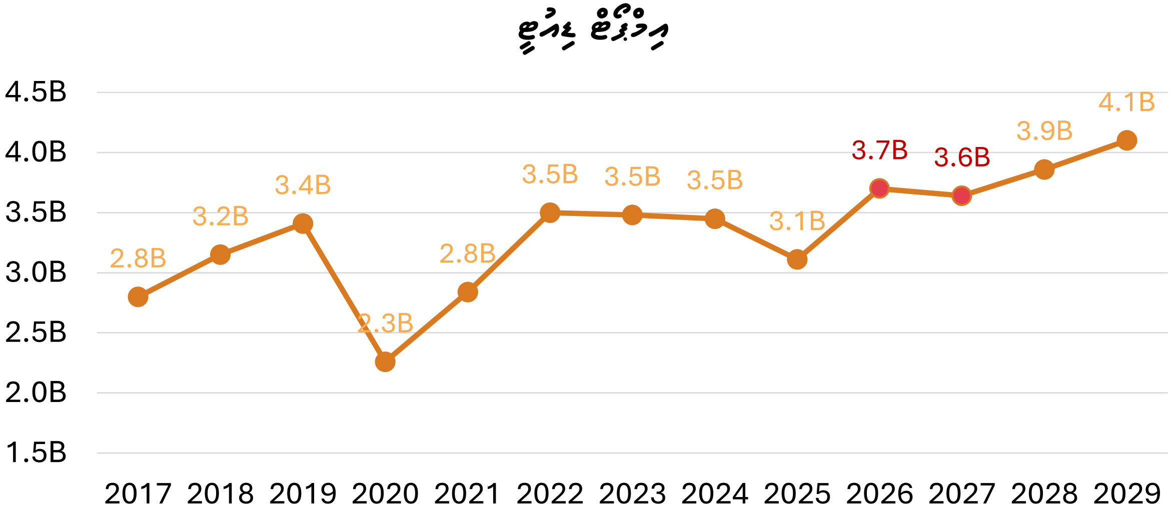

އާމްދަނީ ބަރޯސާވަނީ ބިން ވިއްކުމާއި އެއްފަހަރު ލިބޭ ފައިސާއަށް

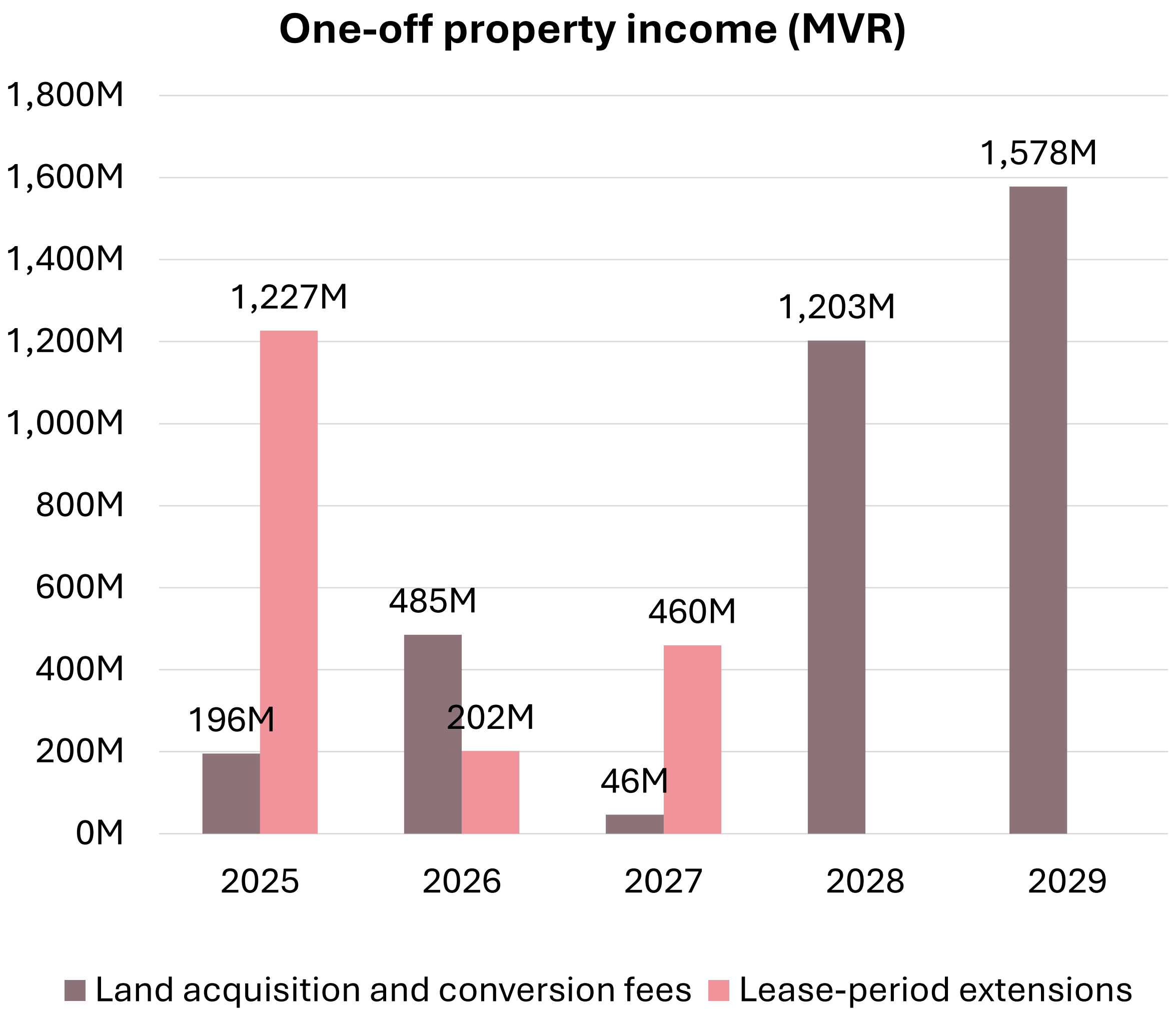

- ބިން ވިއްކުމުން 2026 ގައި 485 މިލިއަން، 2027 ގައި 46 މިލިއަން، 2028 ގައި 1,203 މިލިއަން، 2029 ގައި 1,578 މިލިއަން.
- ލީސް މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުން 2025 ގައި 1,227 މިލިއަން، 2027 ގައި 460 މިލިއަން، ދެން ސުމެއް.
- 2028 އާއި 2029 ގެ ބިމުގެ ފީ ލިބޭނީ ރަސްމާލެއިން ކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވޭ. ނަމަވެސް އެގްރީމެންޓުގެ ޝަރުތުތައް ހާމަނުކުރޭ.
- ހިލޭ އެހީ 665 މިލިއަނުން 349 މިލިއަނަށް ދަށްވޭ.

2026 އާ އަޅައިބަލާއިރު 2027 ގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ މައިގަނޑު ބަދަލުތައް

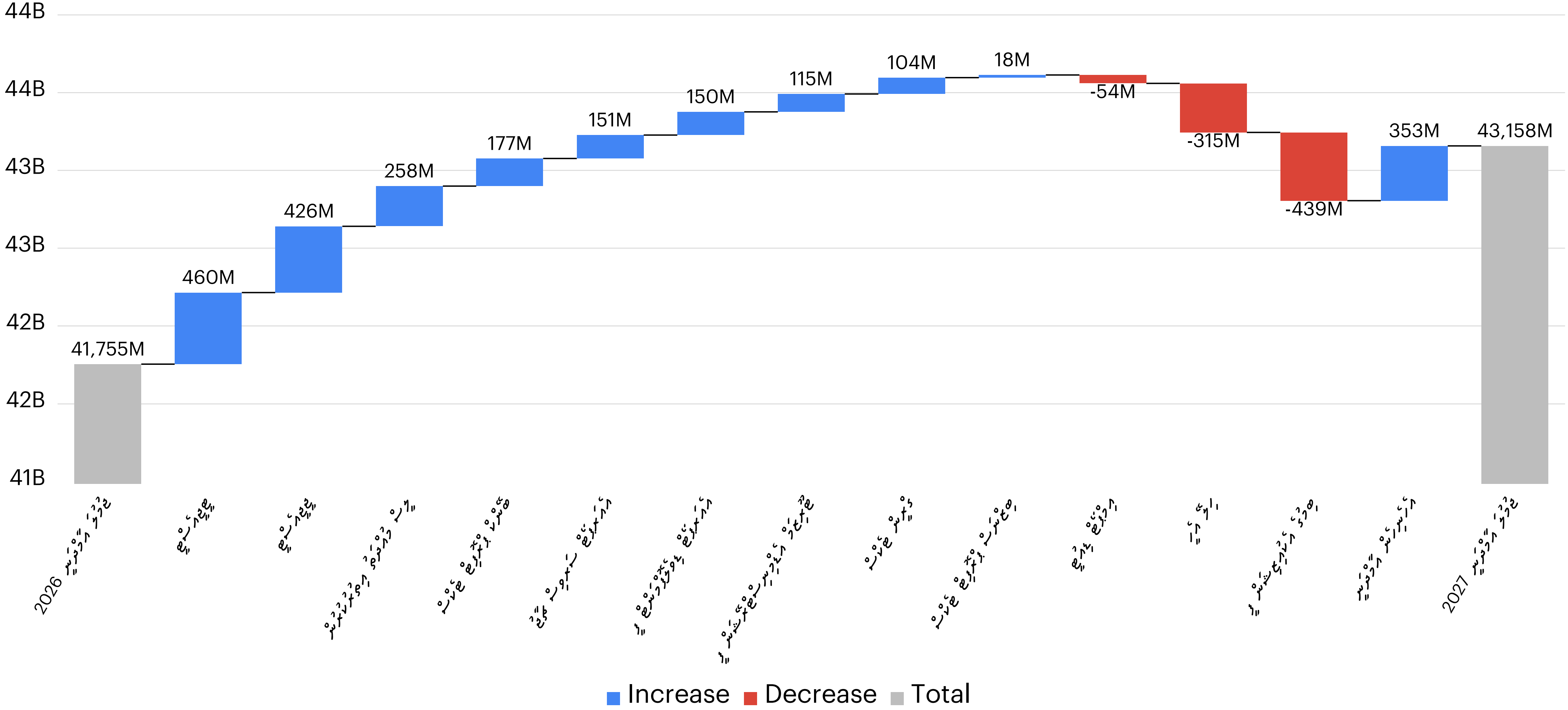

އާ ޓެކުހެއް ނެތް ކަމަށް ބުނި ނަމަވެސް، އާ ބުރަތައް

495M

ލޯނުގެ އިންޓަރެސްޓް ކެނޑުމުގެ (EBITDA) ކެޕް 30% އިން 25% އަށް ދަށްކޮށްގެން ނަގާ ޓެކްސް. އެ ވަރުންވެސް ވިޔަފާރީގެ ފައިދާގެ ޓެކްސް އިތުރުވާނެ.

17%

ބޭރުގެ ޓޫއަރ އޮޕަރޭޓަރުންގެ މައްޗަށް 1 އޮކްޓޫބަރުން ފެށިގެން ޖީއެސްޓީ — މިއާރު އުވާލަނީ. ނަމަވެސް ސިނާއަތުން އަގައް ދައްކައިދީ.

40%

ރިސޯޓުތަކުގެ ޑޮލަރުގެ 40% ވިއްކަން ޖެހޭނީ 15.42 ރުފިޔާއަށް، ބާޒާރުގައި ޑޮލަރުއް މިއާރު 23 ރުފިޔާ އަށް.

- މިއީ ނަމުން ޓެކްސް ނޫން ނަމަވެސް، ވިޔަފާރިތަކަށާއި ރައްޔިތުންނަށް ޓެކްސް ފަދަ ބުރަ.

ޚަރަދު 3.3 ބިލިއަން ރުފިޔާއިން އިތުރުކޮށްފައި. 6.6% އިތުރު.

ޖުމުލަ ޚަރަދު

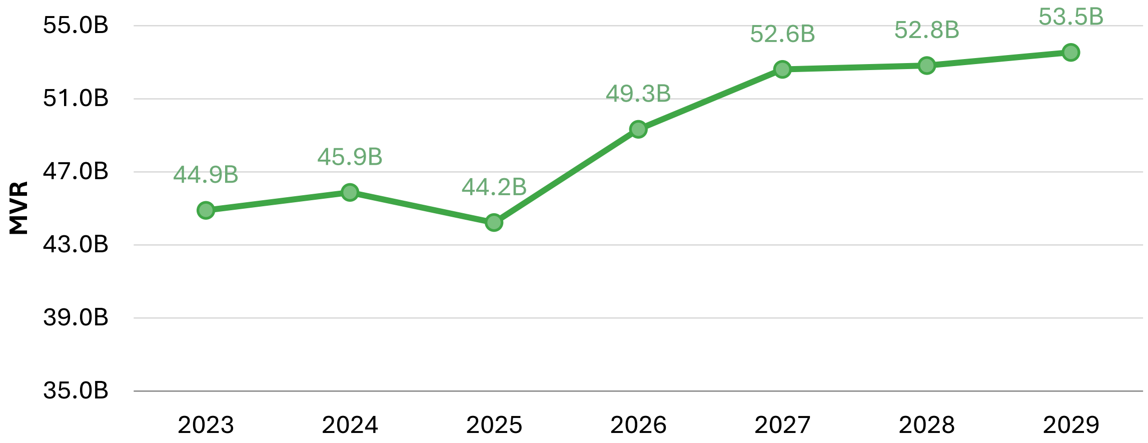

2026 އާއި 2027 ގެ ފަރަގު

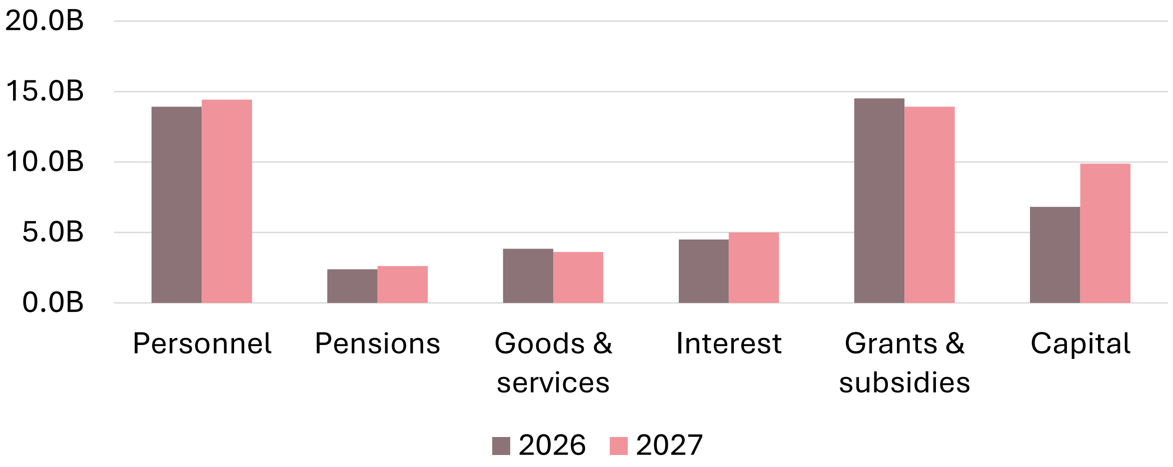

- ޚަރަދު 49.3 ބިލިއަނުން 52.6 ބިލިއަނަށް. 6.6% އިތުރުކޮށްފައި.
- ހިލޭ އެހީ، ސަބްސިޑީ އަދި ކޮންޓްރިބިއުޝަންތަކަށް 13.9 ބިލިއަން.
- އިންޓަރެސްޓް 10.6% އަދި ޕެންޝަން 9.0% އިތުރުވޭ.
- 57 އިދާރާއެއްގެ އިދާރީ ހިދުމަތްތަކުގެ ޚަރަދު 23.2% އިތުރުވާއިރު، ބަޖެޓުމަށް އިތުރުވަނީ 6.7% އިން.
- ބޯޑުގެ އެމްބަސީ ތަކުގެ ޚަރަދު ވަނީ އިތުރުކޮށްފައި.

ގެދޮރާއި ތިމާވެށްޓަށް ބޮޑު ވައުދު، 2026 ގައި ހޭދަނުވީވެސް ހަމަ މި ދާއިރާތަކަށް

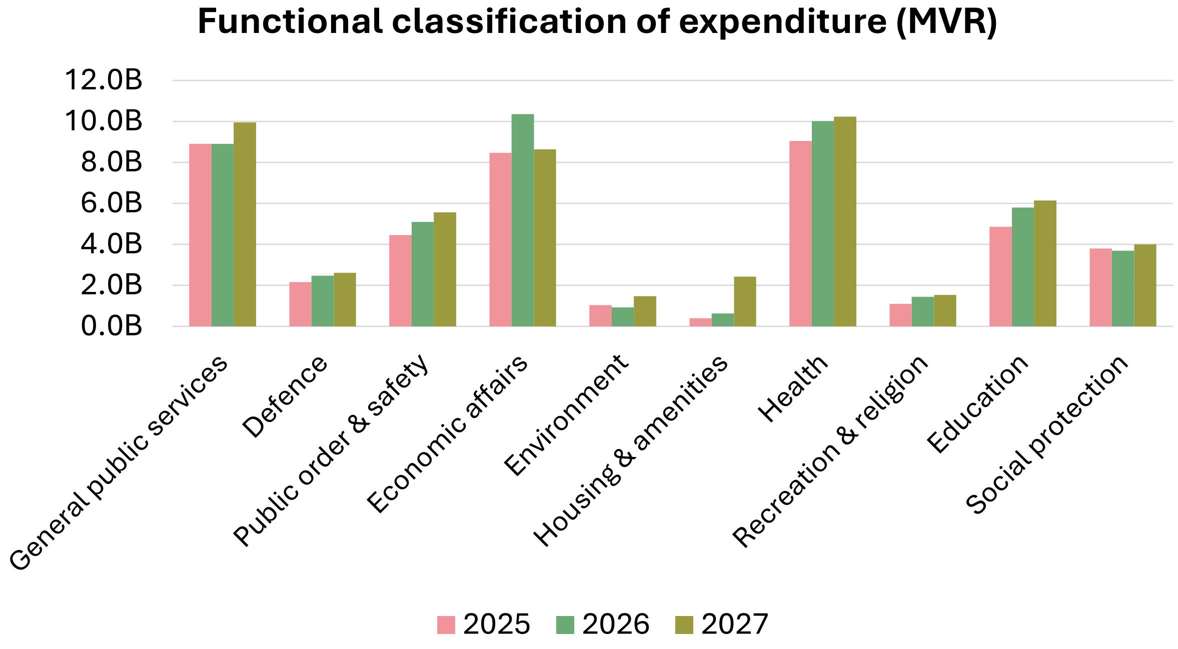

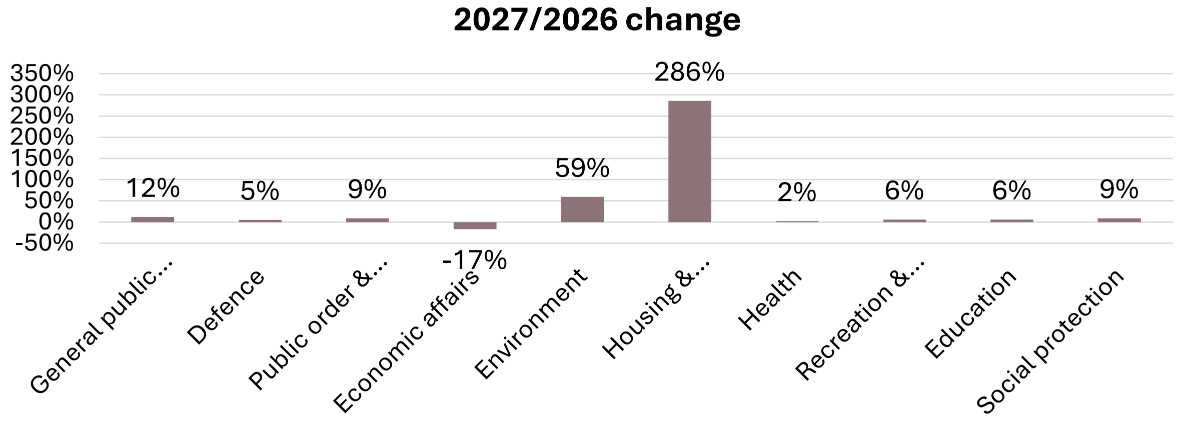

- 2027 ގައި ގެދޮރާއި މުޖުތަމަޢު ތަރައްޤީގެ ބަޖެޓު 0.63 ބިލިއަނުން 2.43 ބިލިއަނަށް (286%)، ތިމާވެށްޓަށް 59% އިތުރުކޮށްފި.
- 2026 ގައި މި ދާއިރާތަކުގެ ޕީއެސްއައިޕީއަށް ހޭދަކުރީ ކަނޑައެޅި ބަޖެޓުގެ 45% އާއި 49%.
- އާންމު ޚިދުމަތުގެ (އިދާރީ) ބަޖެޓު 1.05 ބިލިއަން (12%) އިތުރުވޭ.
- ފުލުހުންގެ ބަޖެޓު 3,008 މިލިއަނުން 3,429 މިލިއަނަށް (14%)، 2028 ގައި 3,939 މިލިއަން.
- ކުޑަކޮށްފައި: ނޭޝަނަލް ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ 9.2%، ކަސްޓަމްސް 24.1%، ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް 16.6%.

ޚިދުމަތްތައް ކުޑަކޮށްލި

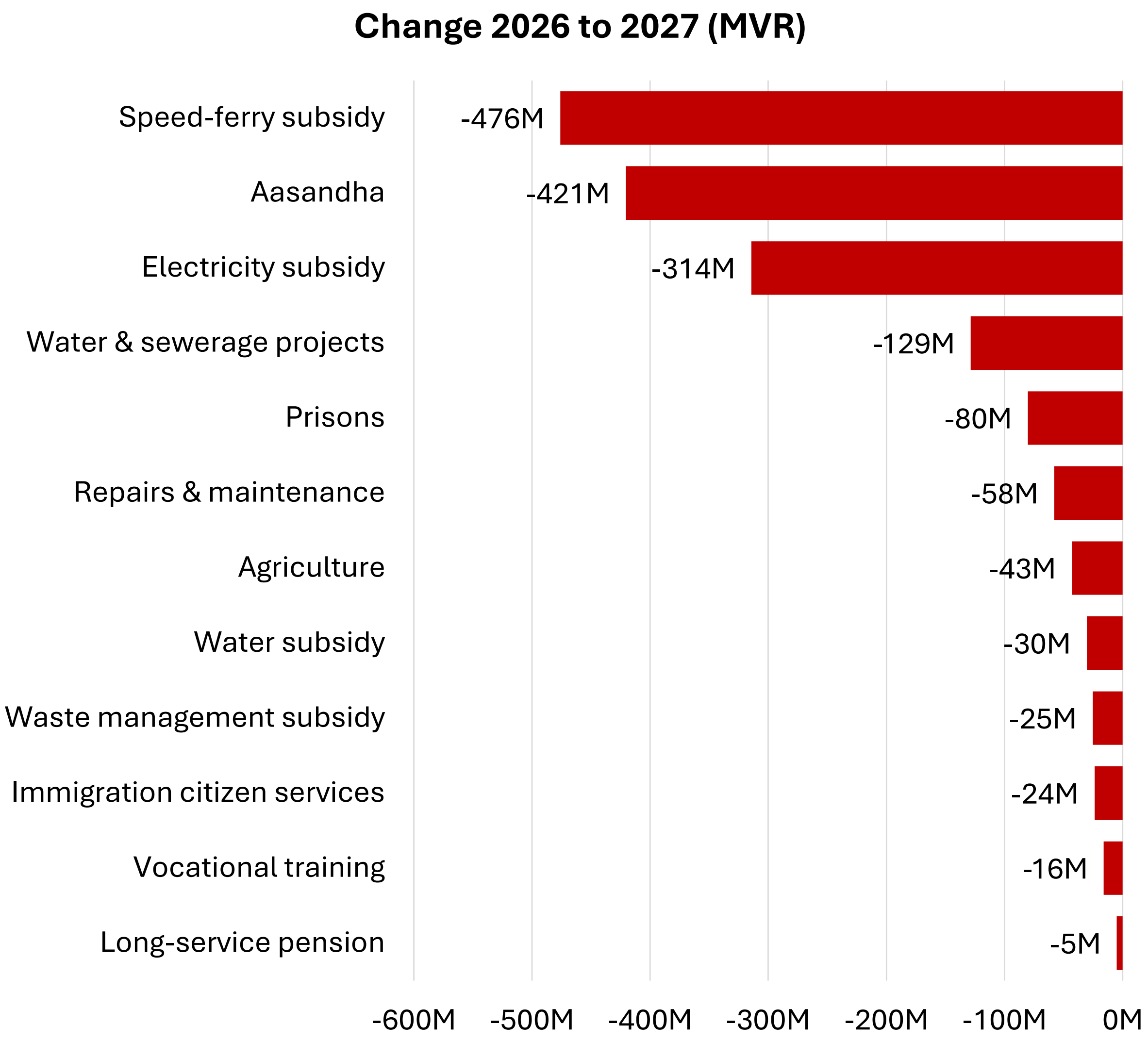

- އާސަންދަ 421 މިލިއަން (15%)، ކަރަންޓު ސަބްސިޑީ 314 މިލިއަން (29%) އަދި އާރުޓީއެލް ފެރީ ސަބްސިޑީ 80% ކުޑަކޮށްލި. އާސަންދައާއި ކަރަންޓު ސަބްސިޑީ 2025 ގެ ޚަރަދަށްވުރެވެސް ދަށް.
- ފެނާއި ނަރުދަމާގެ މަޝްރޫޢުތަކަށް 39% ކުޑަކޮށްލި. ކުނި މެނޭޖްކުރުމުގެ ސަބްސިޑީ 21% ކުޑަކޮށްލި.
- ދަނޑުވެރިކަމަށް 57%، ވޮކޭޝަނަލް ޓްރެއިނިންނަށް 66%، އިމިގްރޭޝަނުން ރައްޔިތުންނަށް ދޭ ޚިދުމަތަށް 30% އަދި ޖަލުތަކަށް 18% ކުޑަކޮށްލި.
- ސަރުކާރު އިމާރާތްތަކާއި ތަކެތީގެ މަރާމާތު 12% ކުޑަކޮށްލި. ކޮންޒިއުމަބަލްސް ބަޖެޓު (1,598 މިލިއަން) ދައްކެއްނުވޭ. އަގުތައް ދައްކަންތާއިރު މިއީ ކުޑަކުރުމެއް.
- ދިގު ޚިދުމަތުގެ ޕެންޝަން 10% ކުޑަކޮށް، ޝަހީދުންގެ ޚާއްސަ އެލަވަންސަށް 2027 ގައި ބަޖެޓެއް ނެތް.

ޚިދުމަތް ކުޑަކުރިއިރު، ޚަރަދު އިތުރުކުރީ އިދާރީ ކަންކަމަށް

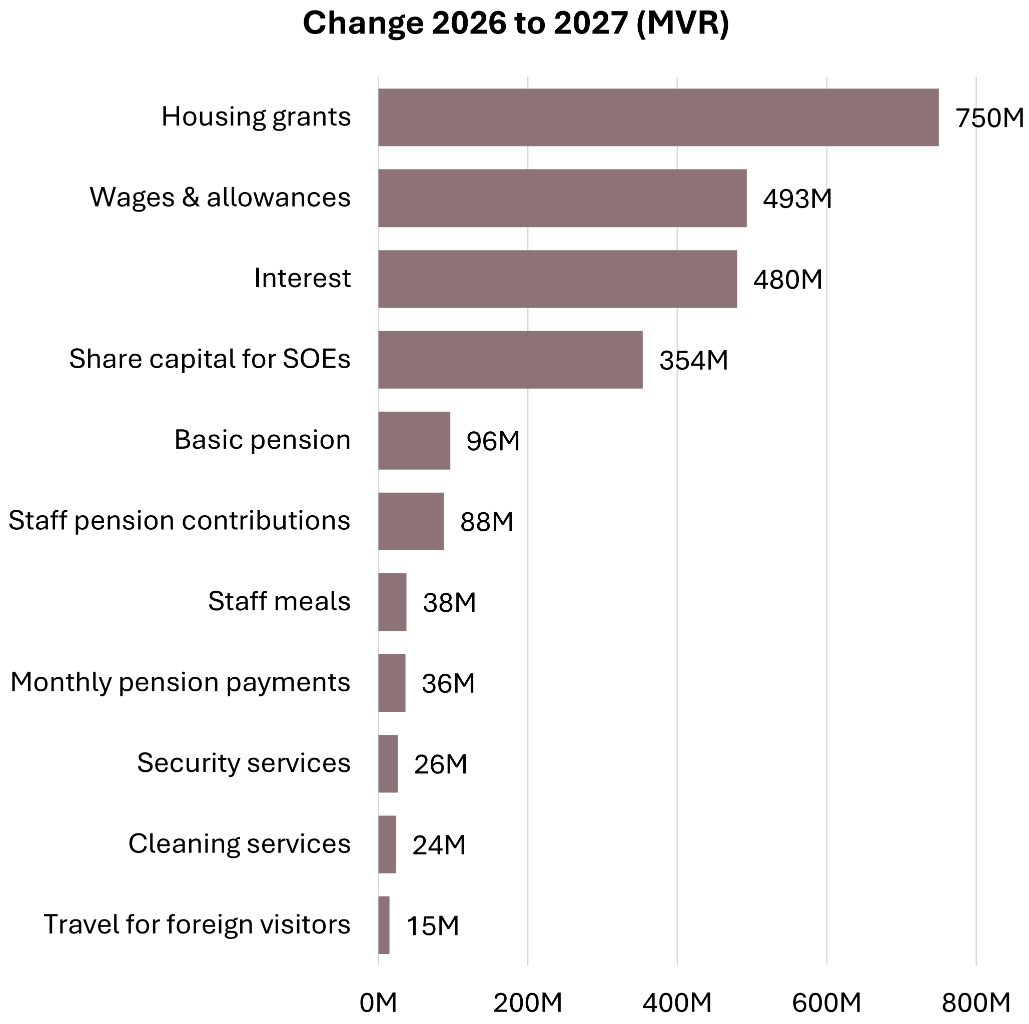

- ދަރަނީގެ އިންޓަރެސްޓް 480 މިލިއަން (11%) އިތުރުވެ 4,989 މިލިއަނަށް.
- މުސާރައާއި އެލަވަންސް 493 މިލިއަން (3.5%) އިތުރުވޭ. އޭގެ ބޮޑު ބައި ތައުލީމު، ފުލުހުން އަދި އެމްއެންޑީއެފަށް.
- ގެދޮރުވެރިކަމުގެ "ބެނިފިޝަރީ"ންނަށް 750 މިލިއަން، 2028 ގައިވެސް 750 މިލިއަން، 2029 ގައި ސުމެއް. ބަޖެޓު ކުރިއަށް ހިނގާ ޚަރަދެއް ނޫން.
- ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކަށް ހިއްސާ ކެޕިޓަލް 354 މިލިއަން (38%) އިތުރުވޭ.
- ބޭސިކް ޕެންޝަން 96 މިލިއަން އަދި މުވައްޒަފުންގެ ޕެންޝަން ކޮންޓްރިބިއުޝަން 88 މިލިއަން (20%) އިތުރުވޭ.
- މުވައްޒަފުންގެ ކެއުމަށް 9%، ސެކިއުރިޓީ ޚިދުމަތަށް 25%، ސާފުކުރުމަށް 22% އަދި ބޭރުގެ މީހުންގެ ދަތުރަށް 31% އިތުރުކޮށްފި.
- ސިއްޙީ ވުޒާރާގެ އިދާރީ ޚަރަދު 3 ގުނަވެ 650 މިލިއަނަށް.
- އޮފީހުގައި އުޅޭ ވަގުތު ދުވާ ސައިގެ ޚަރަދު 28% އިތުރުކޮށްފައި.

ޕޭރޯލް ބޮޑުކޮށް، މުސާރަ ފްރީޒުކުރާނެ ކަމަށް ބުނަނީ ހަޤީޤަތާ ދުރުން

- 2026 ގައި މުވައްޒަފުންގެ ޚަރަދު 11.2% އިތުރުވި.
- 2027ގެ ބަޖެޓުގައިވެސް މަދުވެގެން 53000 މުވައްޒަފުން ބަޖެޓުކޮށްފައި. އިތުރު 7000 މީހުން.
- މުވައްޒަފުންގެ ޚަރަދު 14.4 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް.
- މުސާރައިގެ ޚަރަދު ފްރީޒުކުރާނެ ކަމަށް ރޭވި ނަމަވެސް، އެކަމަށް އަޅާނެ ފިޔަވަޅެއް ނުބުނޭ. އަދި ކުރަން ބުނާ ކަމެއް ކުރެވޭ ބަނެއްވެސް ނުފެނޭ.
- ތަރައްޤީގެ ޚަރަދު ކެޕްކުރަން ފިސްކަލް އަމާޒެއް. ނަމަވެސް މުވައްޒަފުންގެ ޚަރަދު ކެޕްކުރުމުގެ އަމާޒެއް ނެތް.

14.4 B

މުވައްޒަފުންގެ ޚަރަދު 14.4 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް. 2026 އަށްވުރެ 3.5% އިތުރު.

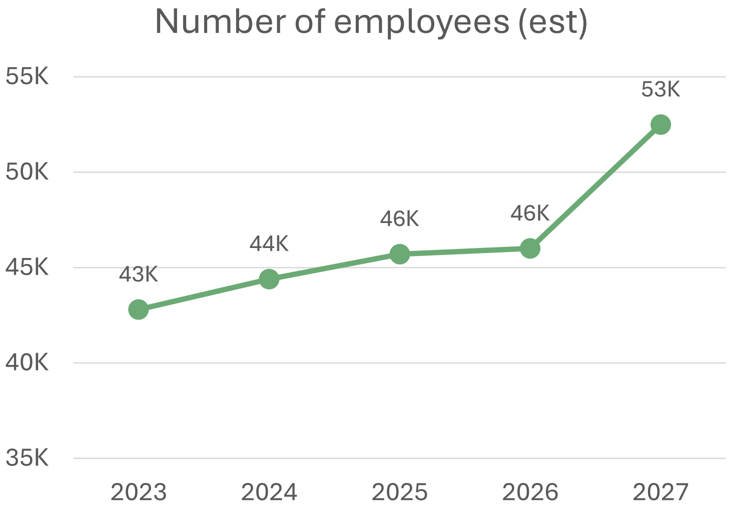

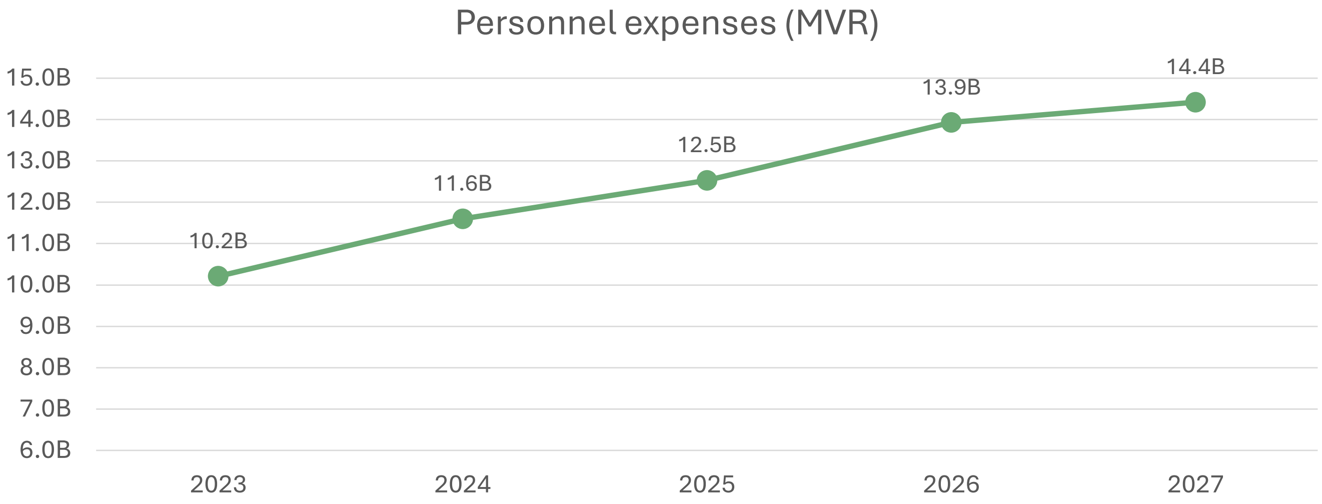

ތަރައްޤީގެ ބަޖެޓު ހޭދަނުކޮށް، އަނެއްކާވެސް ބޮޑު ވައުދެއް

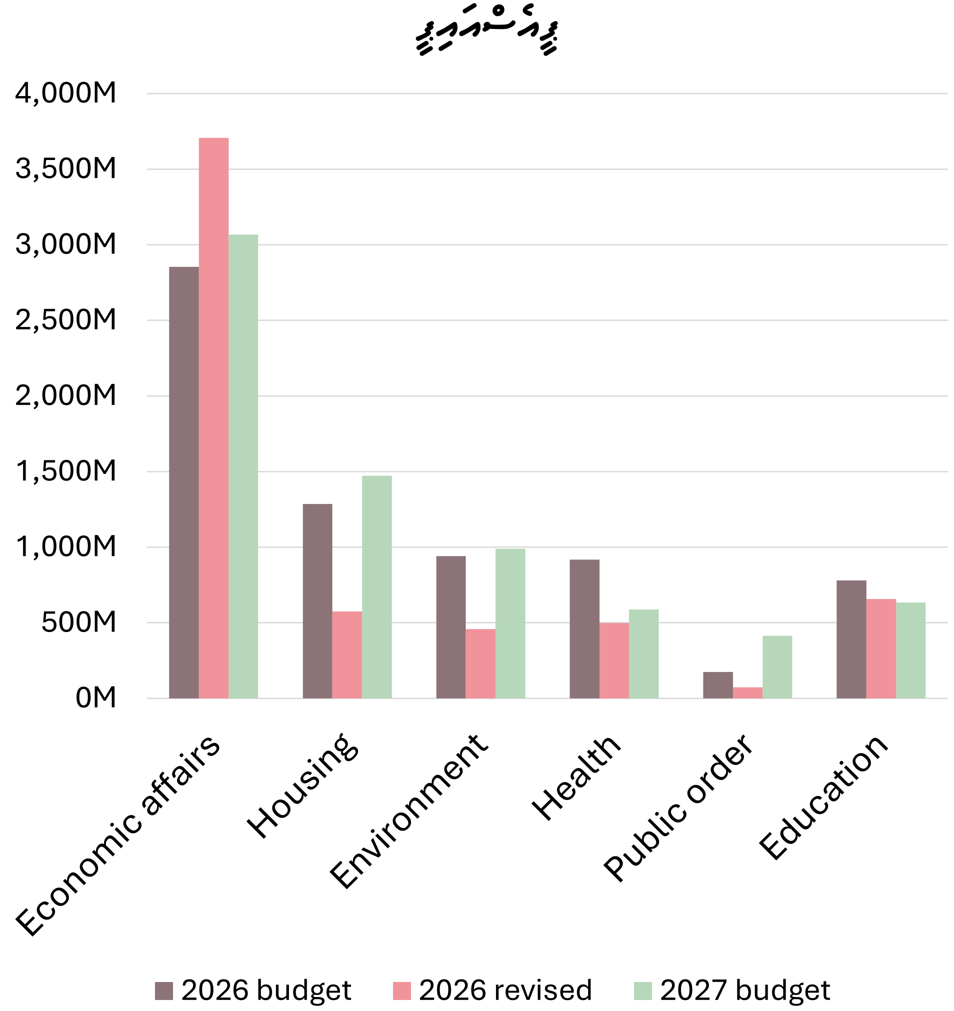

- 2026 ގެ ޕީއެސްއައިޕީ އިން ހޭދަކުރީ 78% (8,312 މިލިއަނުން 6,518 މިލިއަން).
- ކަނޑައެޅި ބަޖެޓުން ހޭދަކުރަނީ ގެދޮރުވެރިކަމަށް 45%، ތިމާވެށްޓަށް 49%، ސިއްހަތަށް 54%، ފުލުހުންނަށް 42%.
- މަގުތަކާއި، އެއާޕޯޓުތަކާއި، ބިން ހިއްކުމަށް 130%. ބަޖެޓަށްވުރެ އިތުރު.
- 2027 ގައި ޕީއެސްއައިޕީ ބަޖެޓު 26% އިތުރުކުރަނީ މަޝްރޫއުތަކުގެ ލިސްޓަށް ނޫން، ފީސިބިލިޓީ ދިރާސާކޮށްފައެއް ނޫން. ސަރުކާރުގެ ޕްރޮމިސް ޖަވާބުދާރީ ކުރުވާން ގޮތެއް ނެތް.
- ޕްރޮޖެކްޓް ލޯން 2023 ގެ 6.4 ބިލިއަނުން 2027 ގައި 2.4 ބިލިއަނަށް. ޕްރޮޖެކްޓް ލޯން ޚަރަދުވެސް ސަރުކާރު ނުކުރެވިފައި.
- ފިސްކަލް އަމާޒެއްގެ ގޮތުގައި އާންމު ބަޖެޓުން ޕީއެސްއައިޕީއަށް ކުރާ ޚަރަދު 70% އަށް ކެޕްކުރި ނަމަވެސް ޕްރޮޖެކްޓް ލޯން ނުހިމެނޭތީ މި [illegible].

ގެދޮރުވެރިކަމަށް 1.6 ބިލިއަން ބޭނުން، ހޯދަވުނީ 630 މިލިއަން

3.0B	0.63B	1.6B
2027 ގައި ބޭނުނީ	2026 ގައި ހޯދަވީ	2026 ގައި ބޭނި

- ވޭތުވި އަހަރުގެ ގެދޮރުވެރިކަމުގެ ބަޖެޓު ދިޔައީ ޖެސަން. މިއަހަރު 3.0 ބިލިއަން ވައުދުވެސް، އިންތިހާބަށް އަހަރެއް ކުރިން.
- އިޖުތިމާޢީ ހިޔާވަހިކަމުގެ ބަޖެޓު 444 މިލިއަނުން 1,424 މިލިއަނަށް (2029 ގައި 3,701 މިލިއަން).
- ކިތައް ގެ ކަމެއް، ކޮންތާކު އަޅާ ގެއެއް ކަމެއް، ކޮންއިރަކު ހަވާލުކުރާނެ ގެއެއް ކަމެއް ނޭނގޭ.

އަންނަން ހުރި ބަޖެޓުތަކަށް ޚަރަދުތަކެއް ބޮޑުވާނެ، އޭގެ ތަފްސީލެއް ނެތް.

- ބަޖެޓުގައި ހާމަކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި ޕީއެސްއައިޕީގެ ގިނަ މަޝްރޫޢުތަކެއް 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކާ ހަވާލުކޮށްގެންނާއި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް އިން ފައިސާ ދީގެން ކޮންޓްރެކްޓަރ ފައިނޭންސް އުސޫލުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހަމަޖައްސާފައިވޭ.
- މި މަޝްރޫޢުތަކުގެ ތަފްސީލެއް ނެތް. މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެއް.
- މި މަޝްރޫޢުތަކުގެ އަގު ދައްކަން ޖެހޭނީ ކުރިއަށް ހުރި އަހަރުތަކުގައި، އެ އަހަރުގެ ބަޖެޓުތަކުން. މިހާރުގެ ޚަރަދު ފޮރުވޭނީ. އަދި ޚަރަދަށް އަންނަން އޮތް ބޮޑަށް ފޮރުވޭނީ.
- ކޮންޓިންޖެންޓް ލައިބިލިޓީތައް ބަޖެޓުގައި ފުރިހަމައަށް ހާމަކުރަން ޖެހޭ. އަދި މި ބަޖެޓުން ޚަރަދުތަކެއް ކުރިއަށް ހުރި އަހަރުތަކަށް ދޫކުރާނެ، ދަރަނީގެ ހިސާބު ބަލަހައްޓާ އުސޫލުން ބަލަހައްޓައި ހާމަކުރަންޖެހޭ.
- މީގެ އިތުރުން، ނުދައްކާ ހުރި ބިލްތަކުގެ އަދަދުވެސް ހާމަކުރަން ޖެހޭ.

ބަޖެޓު ހޭދަކުރަނީ ސަރުކާރު ކުންފުނިއަށް ހެދުވެރިކޮށް!

ކުންފުނިތަކަށް ބަޖެޓުކުރީ 4.3 ބިލިއަން، ދިނީ 7.9 ބިލިއަން

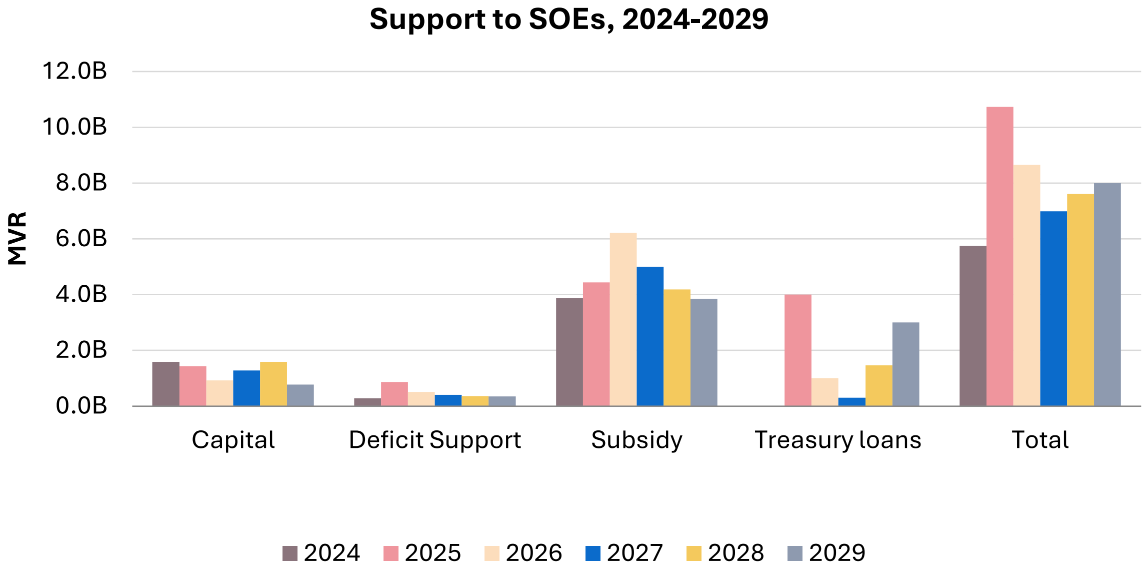

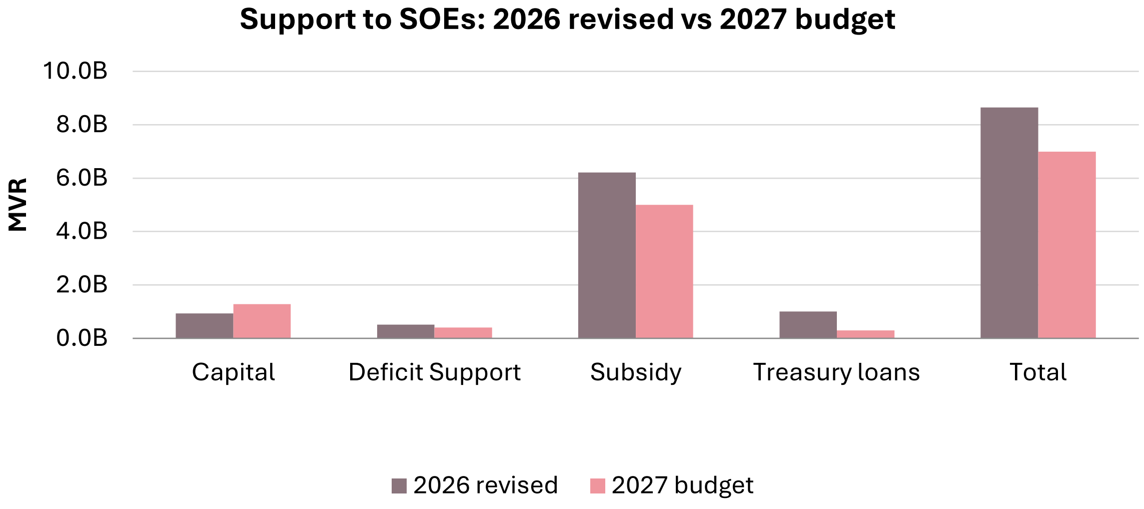

- 2026 ގައި ކެޕިޓަލް، ޑެފިސިޓް ސަޕޯޓް އަދި ސަބްސިޑީއަށް 4,267 މިލިއަން ބަޖެޓުކުރި. ނަމަވެސް 7,950 މިލިއަން ޚަރަދު ކުރޭ.
- ކުންފުނިތައް މެދުވެރިކޮށް ދޭ ސަބްސިޑީ ދެގުނަ: 2,863 މިލިއަނުން 6,214 މިލިއަނަށް. އޭގެ ތެރެއިން 3,748 މިލިއަން އެސްޓީއޯގެ ތެލުގެ ސަބްސިޑީ.
- 2025 ގައިވެސް ހަމަ މިހެން: ސަބްސިޑީއަށް 1.8 ބިލިއަން ބަޖެޓުކޮށް 4.4 ބިލިއަން ޚަރަދުކުރި.
- ސަބްސިޑީ ރިފޯމްކޮށް ބަޖެޓު އުނިކުރި ނަމަވެސް ޚަރަދު ކުޑަނުވާން.
- 2027 ގައި 7,094 މިލިއަން، އޭގެ އިތުރުން 300 މިލިއަނުގެ ޓްރެޜަރީ ލޯން.
- ޖުމުލަކޮށް މި ސަރުކާރުން މި ދައުރުގެ ތެރޭގައި 48 ބިލިއަނުއްރާ ހުރިހާ ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކަށް ބަޖެޓުން ދޭން.

ކުންފުނިތަކަށް ޓްރެޜަރީ ލޯން 3 ބިލިއަނަށް، ގަރަންޓީތައް ފޮރުވިފައި

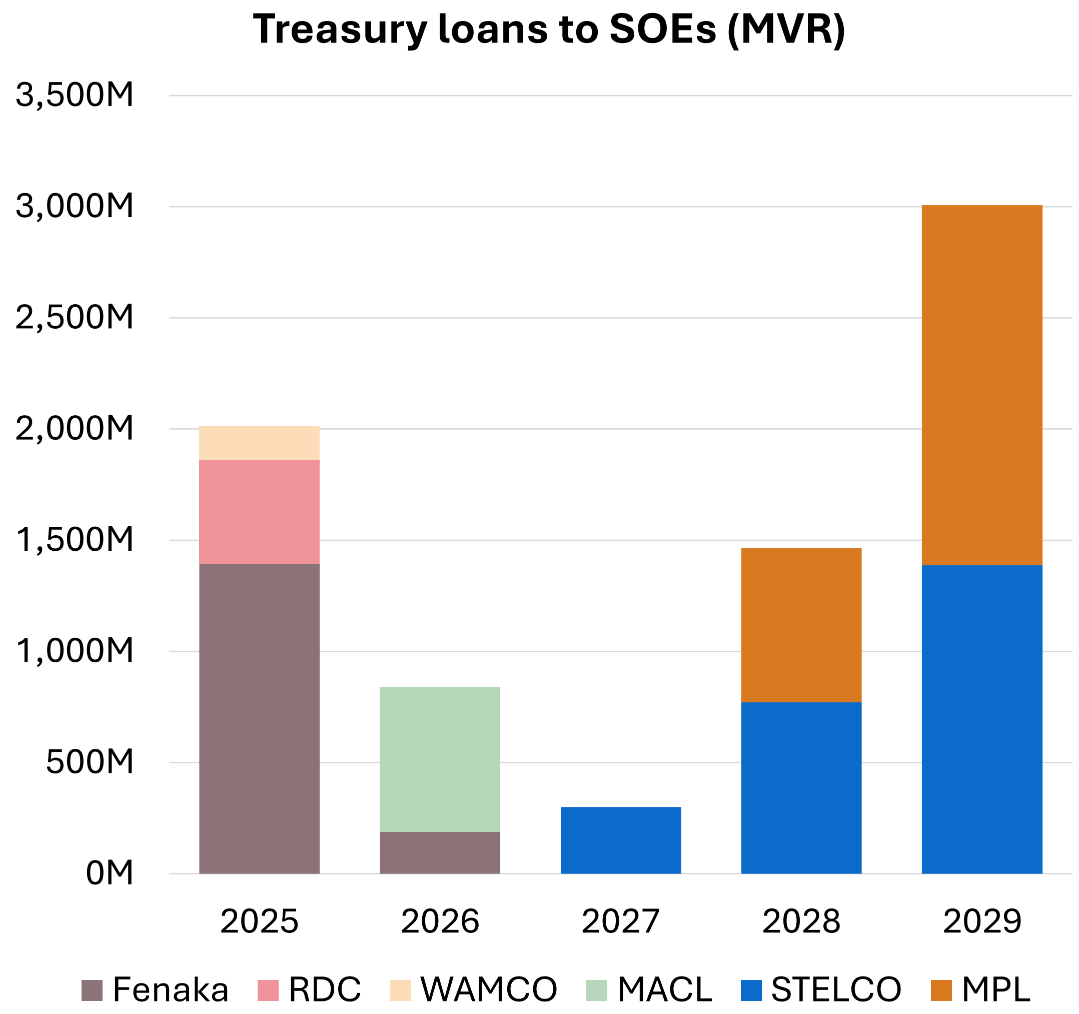

- ޓްރެޜަރީ ލޯން: 2027 ގައި 300 މިލިއަން، 2028 ގައި 1,465 މިލިއަން، 2029 ގައި 3,007 މިލިއަން — ސްޓެލްކޯއާއި، ތިލަފުށީ ބަނދަރަށް އެމްޕީއެލް (1,619 މިލިއަން). އެއްވެސް ޝަރުތެއް ހާމަކޮށްފައެއް ނެތް. ޕީއެވް ތޭ ކޮލެޓްރަލެއްވެސް ނޭނގޭ.
- 2026 ގައި އެމްއޭސީއެލްއަށް ގުޅިފަޅު ބިން ހިއްކުމަށް 651 މިލިއަން. ބިން ހިއްކުން އަދިވެސް ނުނިންމާ.
- ފެނަކައިގެ ދަރަނި ދެއްކުމަށް 1,395 މިލިއަން (2025) އަދި 190 މިލިއަން (2026). ކަނޑައެޅި ބަޖެޓުގެ
- ބޮންޑް އޮފް ސްޓެލްކޯއިން ވިއްކާ 300 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ސުކޫކުން ސަރުކާރުން ގަރަންޓީ ދީފި.
- ގަރަންޓީ ދަރަނި 7.9 ބިލިއަން ރުފިޔާ ތަފާތުވަމުން ގެއްލިގެން ދަރަނި ސަބަބު ހާމަނުކުރޭ. ބިދޭސް ސުކޫކު ގަރަންޓީތަކާއި ނުހިމެނޭ.

ދަރަނި ދައްކަނީ އިތުރު ދަރަނި ނަގައިގެން!

ދަރަނި ދަނީ ރެކޯޑް އަދަދަކަށް މަތިވަމުން!

2026 ގެ ފައިނޭންސިންގް ރޭވުން ފޭލްވެ، ދަރަނި ނަގަނީ ގައުމުގެ ބާޒާރުން

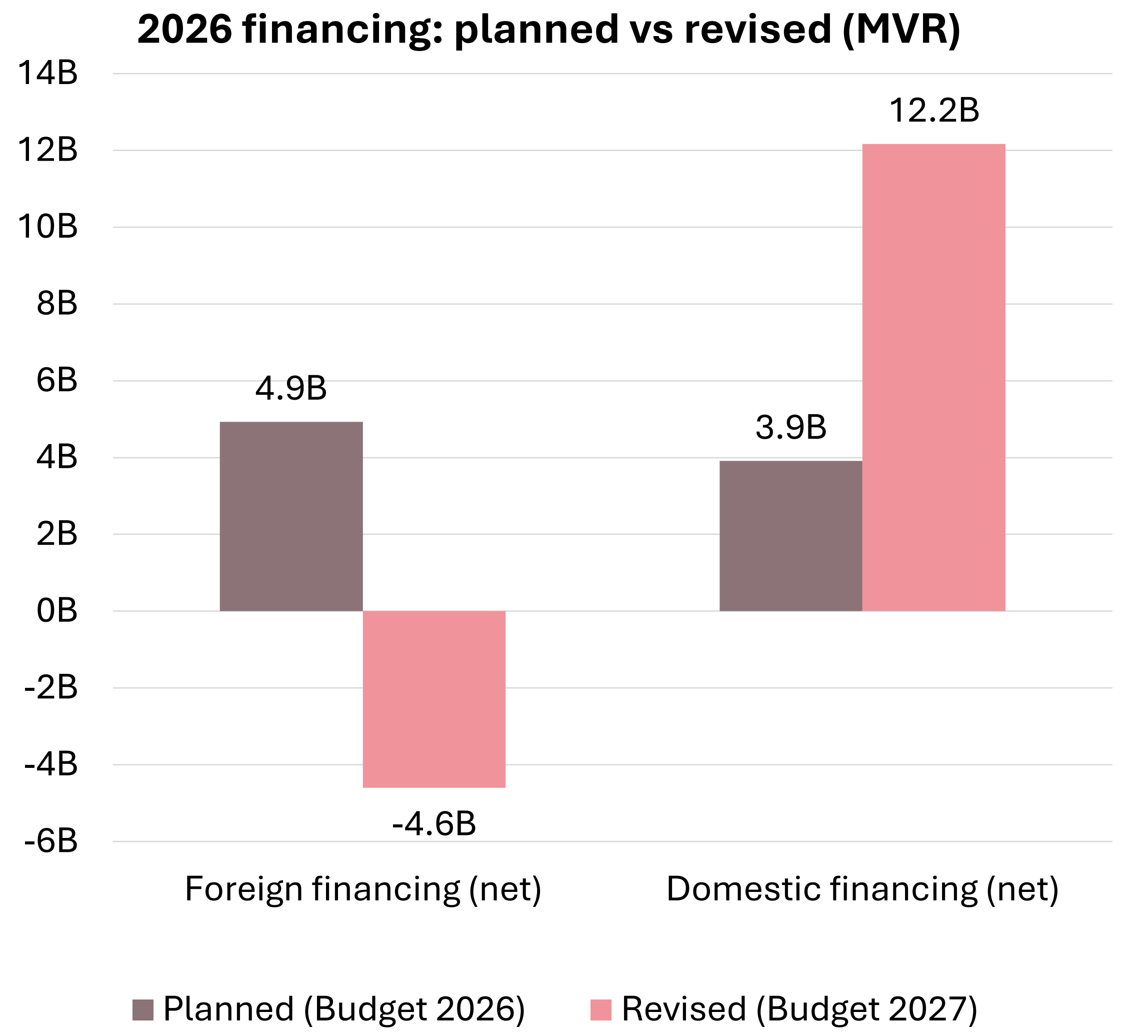

- ބޭރުން ނެޓް 4.9 ބިލިއަން ހޯދަން ރާވި ނަމަވެސް، ޖުމްލަކޮށް 4.6 ބިލިއަން ބޭރަށް ދައްކަން ޖެހުނު.
- ގައުމުގެ ބާޒާރުން ނަގާ ދަރަނި 3.9 ބިލިއަނުން 12.2 ބިލިއަނަށް — 3 ގުނަ.
- ޕެންޝަން ފަންޑު މެދުވެރިކޮށް އެމްއެމްއޭގެ ސަރުކާރު ބޮންޑު 2.4 ބިލިއަން އިތުރުވެ 16.3 ބިލިއަނަށް. މިއީ ފައިސާ ޗާޕުކުރުން.
- ސޮވްރިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑުން 5.4 ބިލިއަން ނެގި، ބަދަލު ކުރީ 2.2 ބިލިއަން.
- 2026 ގެ ރިވައިޒްޑް ބަޖެޓްވެސް ފައިނޭންސް ނުކުރެވޭ. 2.4 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ފައިނޭންސިންގް ގެޕް ބާކީ.

19 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ފައިނޭންސިންގ، 4.6 ބިލިއަނަށް ފައިސާ ދޭނެ ފަރާތެއް ނެތް

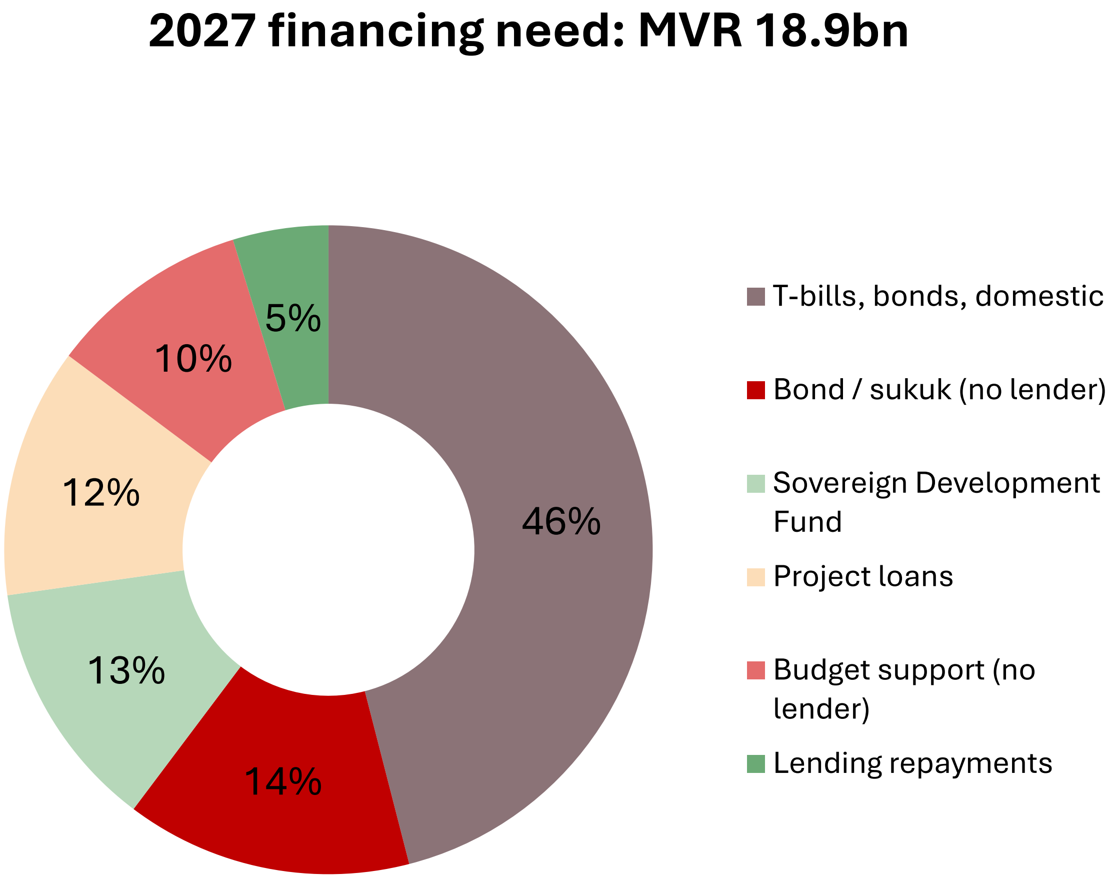
2027 financing need: MVR 18.9bn

- 2027 ގައި 18.9 ބިލިއަން ރުފިޔާ (ޖީޑީޕީގެ 14.6%) ހޯދަން ޖެހޭ.
- ބޮންޑް/ސުކޫކް 2.7 ބިލިއަން އަދި ބަޖެޓް ސަޕޯޓް 1.9 ބިލިއަން ދޭނެ ފަރާތެއް، ޝަރުތެއް، އެގްރިމަންޓެއް ނެތް.
- މި ފައިސާ ނުލިބިއްޖެނަމަ ޓީބިލް ނުވަތަ އެމްއެމްއޭއިން ނަގަން، ނުވަތަ އަހަރު ދެމުން ޚަރަދު ކަނޑަން ޖެހޭނެ.
- ބޮޑުބައި ފައިނޭންސްކުރަން ރާވާފައިއޮތީ އެތެރޭގެ ބާޒާރުން. އެތެރޭގެ ބާޒާރުން ނަގާ ހުސްވެއްޖެ. މިހާރު އެމްއެމްއޭއިންވެސް ނަގަނީ.
- 2026 އިން އަންނަ ފައިނޭންސިންގ އާއެކު ޖުމުލަކޮށް 2027ގެ ބަޖެޓަށް 21 ބިލިއަން ރުފިޔާ ހޯދަންޖެހޭނެ.

ނުލިބި ހުރި ފައިސާ ސަރުކާރަކަށް ނުހޭދުން. ބާރަށް އިތުރުވަނީ!

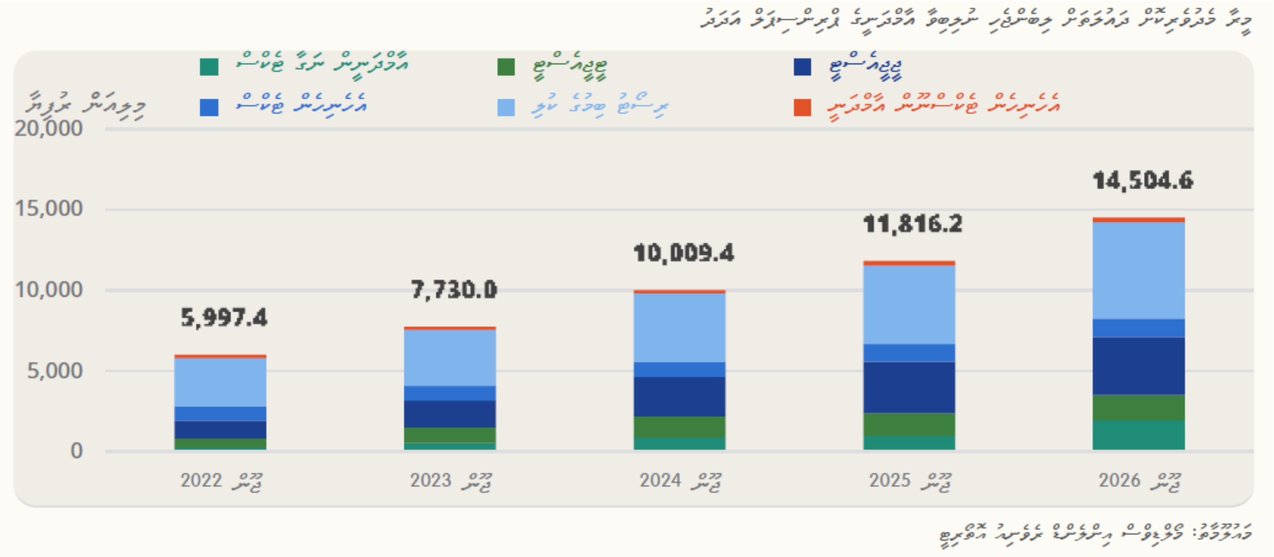

- 2024 ގައި ސަރުކާރުން ބުނީ ޖޫރިމަނާ ހިމަނައިގެން ނުލިބި ހުރި 16 ބިލިއަން ރުފިޔާ ހޯދާނެކަމަށް (ޖޫރިމަނާ ނުހިމަނައި އޭރު 9.6 ބިލިއަން ރުފިޔާ). އޭރުން ފައިނޭންސިންގ ހޯދަން ނުޖެހޭނެ ކަމަށާއި ދަރަނި ބޮޑު ނުވާނެ ކަމަށް.
  - މިއީ މުސްތަހީލުކަމެއް ކަމަށް އޭރު އެމްޑީޕީން ބުނި.
- މިހާރުގެ ހާލަތަކީ ޖޫރިމަނާ ނުހިމަނައި މިހާރު ނުލިބި ހުރި ފައިސާގެ އަދަދު 14.5 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް އިތުރުވެފައިވުން. ޖޫރިމަނާއާއެކު 21 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ މަތިވުން އެކަށީގެންވޭ.
- ސިޔާސަތު އިއުލާންކުރަންވާނީ ރަނގަޅަށް ދިރާސާކޮށްގެން.

މި ދައުރުގައި ދަރަންޏަށް 50 ބިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކޮށްފި

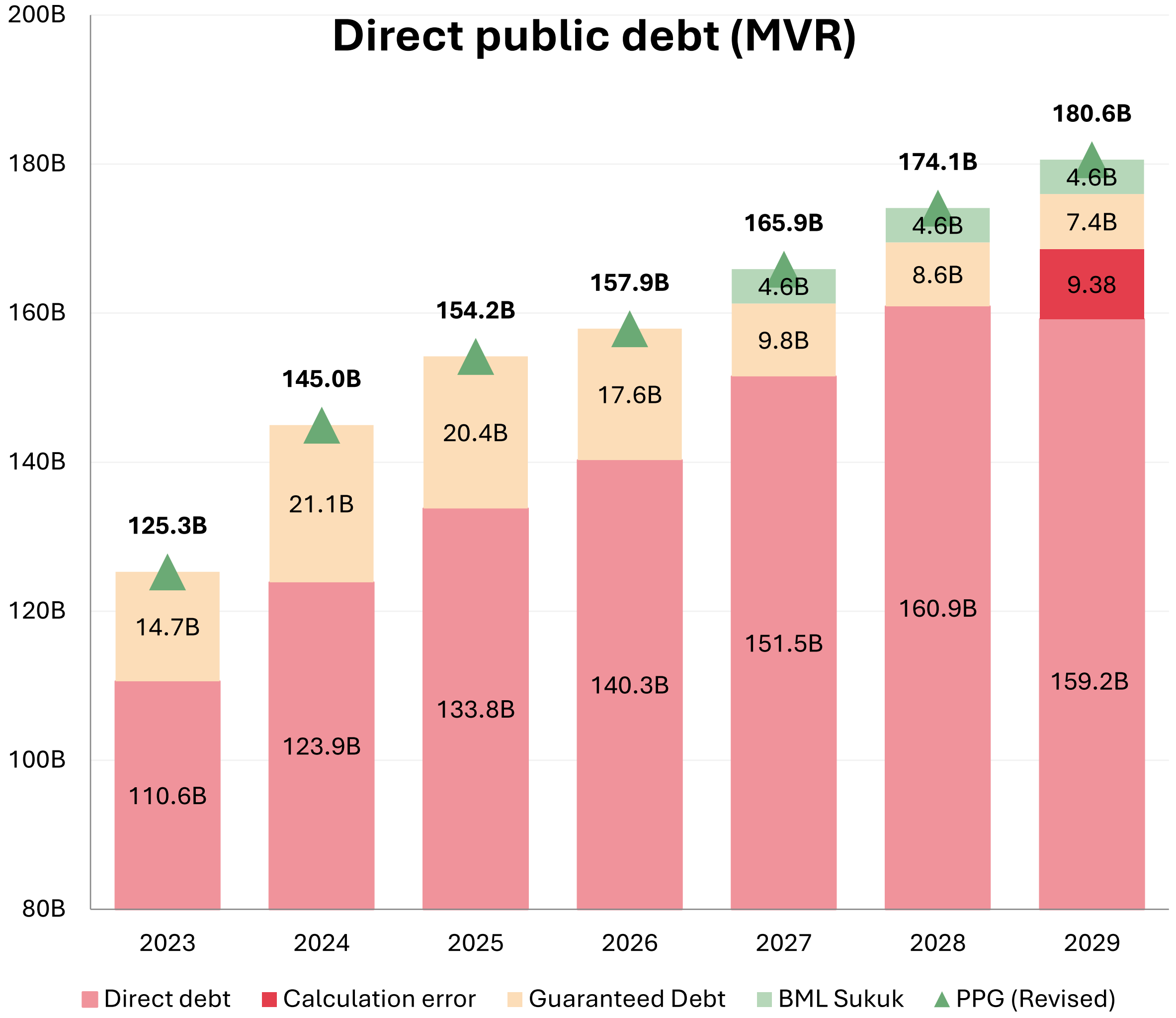

- ވެރިކަމަށް އައިއިރު (2023) ސީދާ ދަރަނި 110.6 ބިލިއަން (ޖީޑީޕީގެ 109%).
- 2028 ނިމޭއިރު 160.9 ބިލިއަން (116.3%). ވެރިކަމާ ހަވާލުވިއިރު ހުރި މިންވަރަށް އަނބުރާ ނުދޭ.
- މި ދައުރުގައި މަދުވެގެން 50 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ދަރަނި ޖުމުލަކޮށް އިތުރުކުރާނެ.
  - މި އިތުރުވާ ދަރަނީގެ 41 ބިލިއަން ރުފިޔާ އަލީ އެތެރޭގެ ދަރަނި — ބޮންޑުތަކަށް ބަރު.
- 2028 ނިމޭއިރު، ގެރަންޓީއާއެކު ޖުމުލަ ދަރަނި 125.2 ބިލިއަނުން 169.5 ބިލިއަނަށް.
- 2029 ނިމޭއިރު ދަރަނި 180.6 ބިލިއަން ރުފިޔާ އަށް އަރާނެ.

ދަރަންޏާ ބެހޭ ގޮތުން ސަރުކާރުން ދައްކާ ވާހަކަ ދިމާނުވޭ!

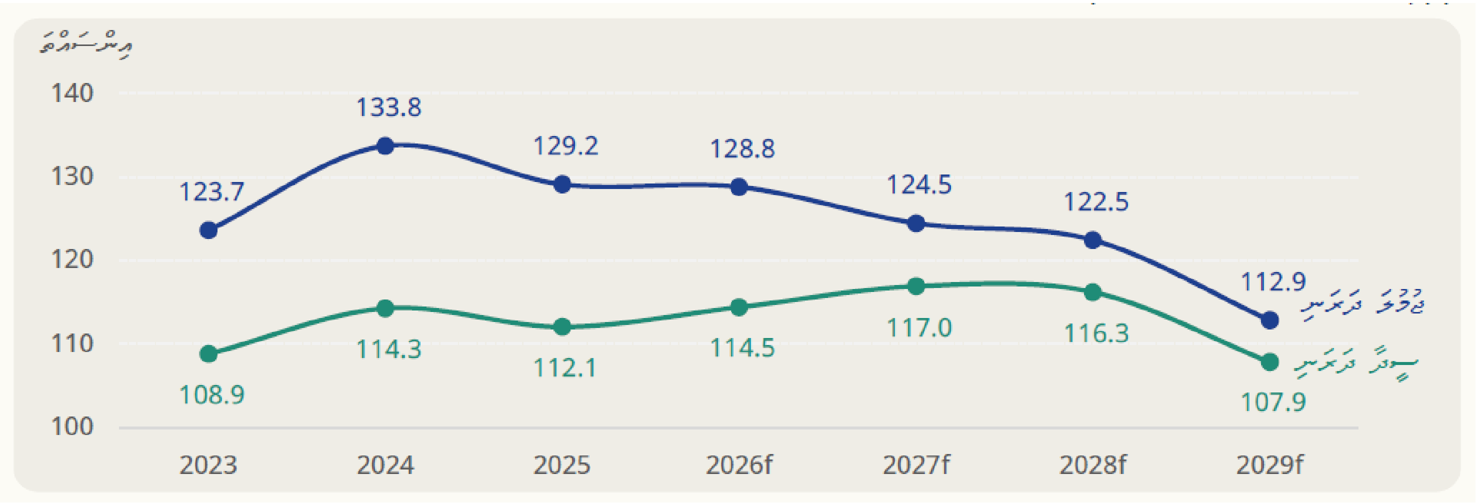

ސަރުކާރުން ދައްކާ ވާހަކަ

- “ސަރުކާރުން ހަނގުރާމަ ކުރަނީ ދަރަންޏާ ދެކޮޅަށް”
- “ދަރަނި ދަނީ ދަށްވަމުން.”
- “ދަރަނި ދައްކަނީ އިތުރު ދަރަންޏެއް ނެގުމެއް ނެތި”

އަސްލު ވާގޮތް

- ޖީޑީޕީ މަތިވި ނަމަވެސް ދަރަނި ނަގާ މިންވަރު ބޮޑުކަމުން ދަރަނި/ޖީޑީޕީ ނިސްބަތް ދަށެއްނުވޭ.
- ދެއްކި ދަރަންޏަކަށްވުރެ ބޮޑު ދަރަންޏެއް ނަގައިފި
- ދަރަނި ދަނީ ބޮޑުކޮށް އިތުރުވަމުން

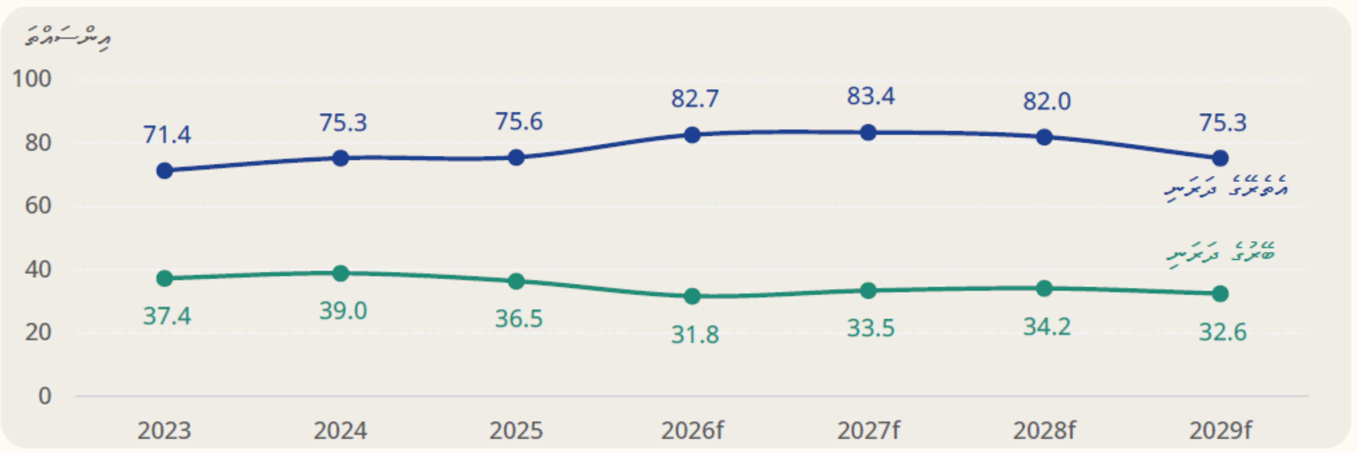

މަޢުލޫމާތު: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕްލޭނިންގ

މި ދައުރުގައި 76.7 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ދަރަނި ނަގާ. ޖުމުލަ ދަރަނި 160.9 ބިލިއަނަށް.

- މި ސަރުކާރުން 76.7 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ އިތުރު ދަރަނި 2028-2024 އަށް އެބަ ނަގާ. ޖުމުލަ ސީދާ ދަރަނި 160.9 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް.
- ދަރަނީގެ ބޮޑު ބައި ނަގަނީ އެތެރޭގެ ބާޒާރުން (ޓްރެޜަރީގެ ބޮންޑުތަކުން، އެމްއެމްއޭ އިން).
- އެމްޑީޕީގެ ފޯކާސްޓަކީ ޓްރެޜަރީގެ ޖުމުލަ ދަރަނި 2028 ނިމޭ އިރު 174.1 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް މައްޗަށް ދިއުން.

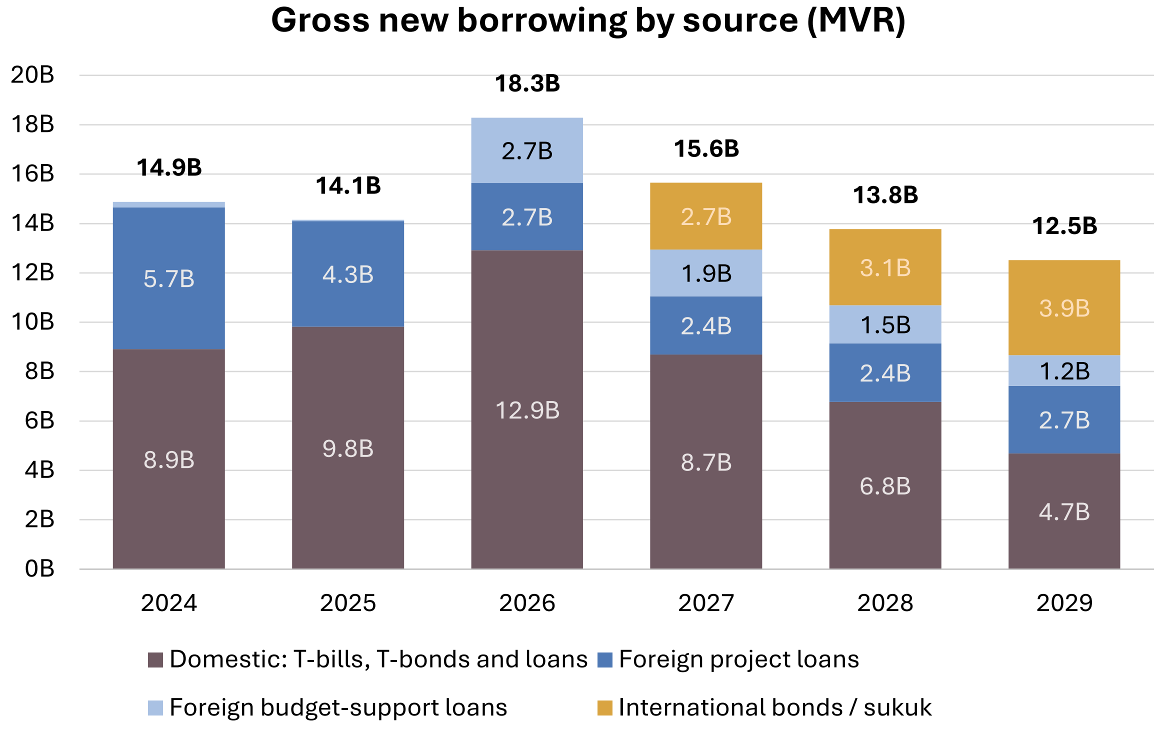
Gross new borrowing by source (MVR)

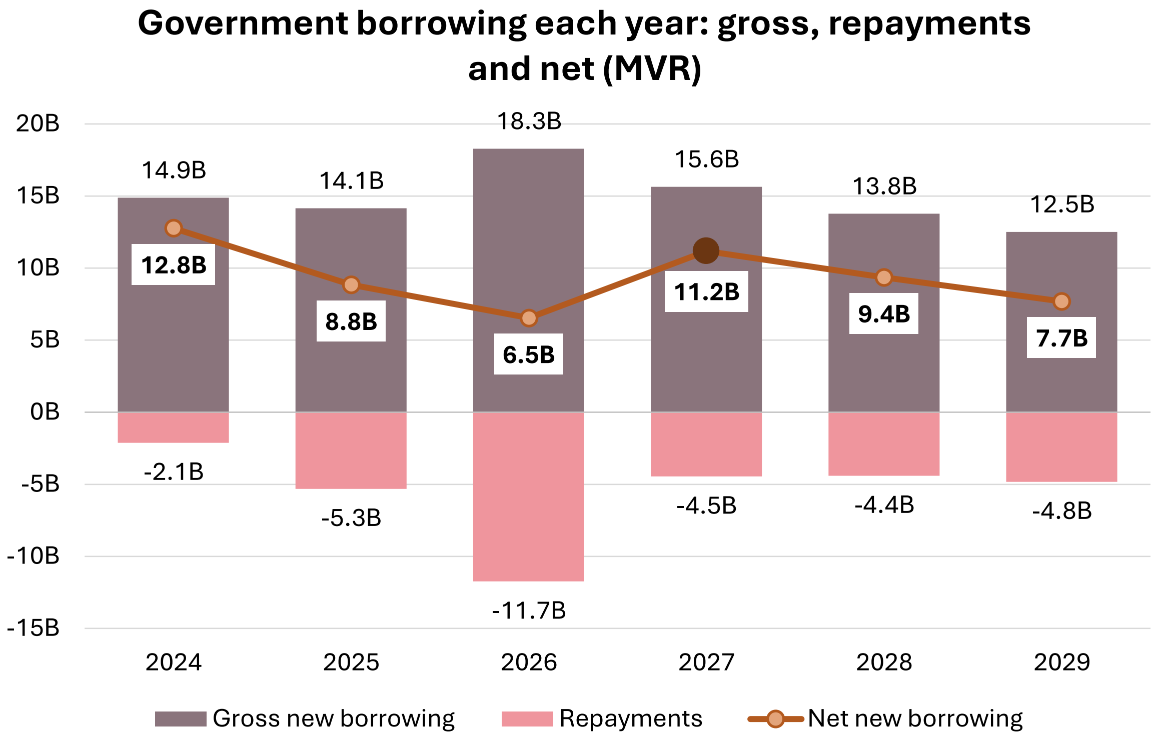
Government borrowing each year: gross, repayments and net (MVR)

ދަރަނީގެ އިންޓަރެސްޓް، ދައްކާ ދަރަންޏަށްވުރެ ބޮޑު

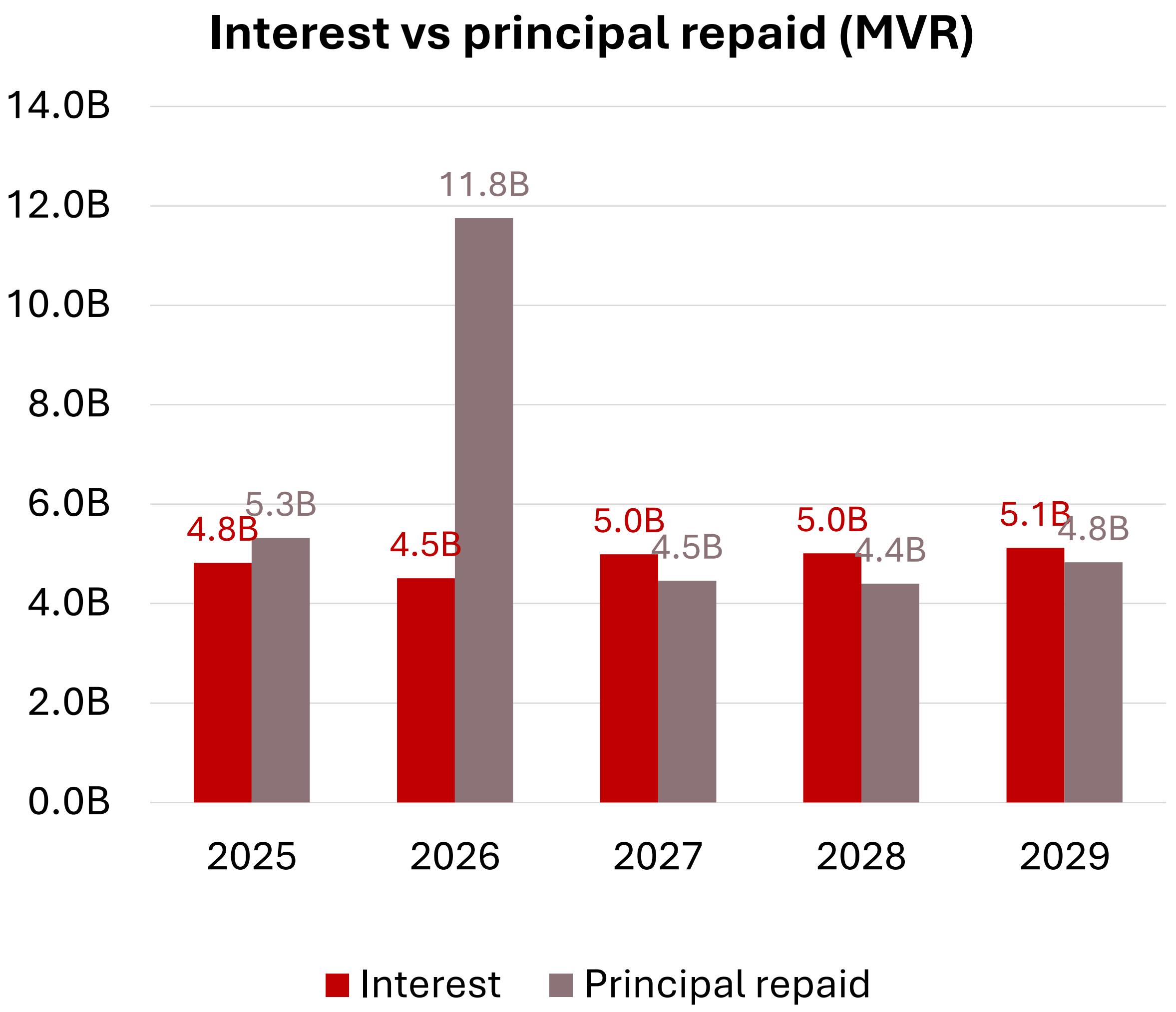

- 2026 ގައި 10.4 ބިލިއަން ދަރަނި އިތުރު ދަރަނި ނުނަގާ ދެއްކި ކަމަށް ބުނި. ނަމަވެސް 2026ގައިވެސް ސީދާ ދަރަނި 6.5 ބިލިއަން އިތުރުވި.
- ދެއްކީ 12.9 ބިލިއަނުގެ ޓީބިލް/ޓީބޮންޑާއި، 2.7 ބިލިއަނުގެ ބަޖެޓް ސަޕޯޓް ލޯނާއި، އެސްޓީއޯގެން 5.4 ބިލިއަން ނަގައިގެން.
- ގައުމުގެ ދަރަނި ބޮޑުވަމުން ދާއިރު، ޓީބިލް/ޓީބޮންޑުގެ އިންޓަރެސްޓް އެވަރެޖްކޮށް ދަށްވާނެ ކަމަށް ލަފާކޮށް ހިސާބު ހަދާފައި.
- CCC– ރޫޓިންގއާއެކު 175، 200، 250 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ކޮމާޝަލް ބޮންޑު ވިއްކަން ރާވާފައި.
- 2029 ގައި ދަރަނި 107.9% އަށް ދަށްވާނެ ކަމަށް މާލީ ވަޒީރު ވިދާޅުވަނީ ހިސާބުގެ ގޮތުން. ރަނގަޅުކުރީމާ 114.2%.

ރިޒާވް ބޮޑުނުވެ، ރުފިޔާއަށް ނުރައްކާ. ޑޮލަރުގެ އަގު 23 ރުފިޔާއިން މައްޗަށް!

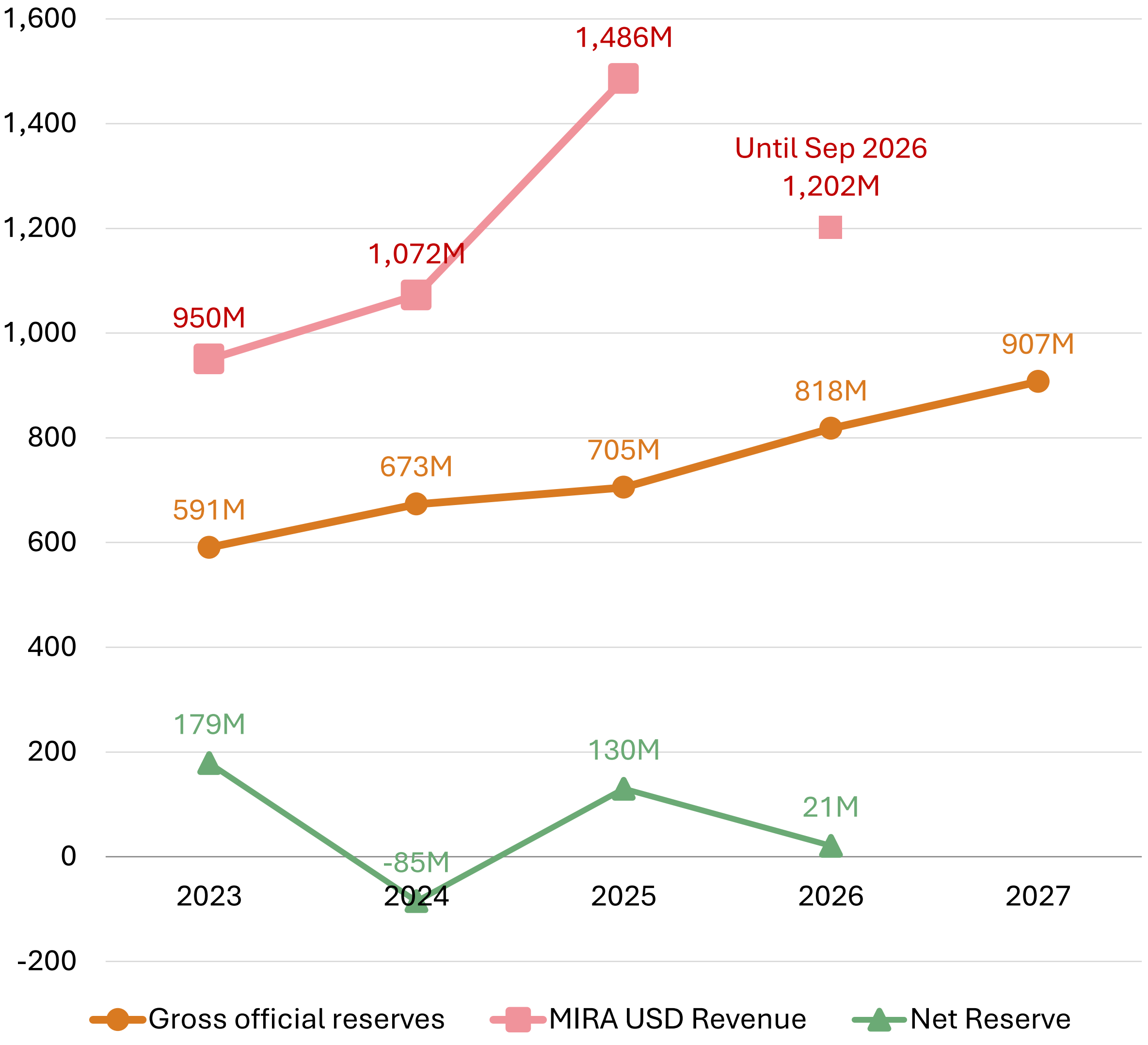

- ރިޒާވް 2026 ނިމޭއިރު 817.7 މިލިއަން ޑޮލަރު، 2027 ނިމޭއިރު 907.2 މިލިއަން — 89.5 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ އިތުރުވުމެއް.
- މިއީ ރިސޯޓްތަކުން 40% ޑޮލަރު ބަދަލުކުރަން ޖެހޭ ފުރަތަމަ ފުރިހަމަ އަހަރު. މާރުކޮށްގެން ލިބޭ ޑޮލަރުން ކުރިއެރުމެއް ރިޒާވް ފޯކާސްޓުން ނުފެނޭ.
- މީރާއަށް ލިބޭ ޑޮލަރުގެ އާމްދަނީވެސް އިންތިހާއަށް މަތިވެއްޖެ. ޑޮލަރުން މި އަހަރުގެ ސެޕްޓެމްބަރުގެ ނިޔަލަށް 1.2 ބިލިއަނަށްވުރެ ގިނަ ޑޮލަރު ލިބިއްޖެ.
- ނަމަވެސް ނެޓް ރިޒާވް ގައި ސެޕްޓެމްބަރު 2026 ނިމުނު އިރު ހުރީ 21 މިލިއަން ޑޮލަރު.
- ބާޒާރުގައި ޑޮލަރުގެ އަގު 23 ރުފިޔާ އިން މައްޗަށް.

އިޤްތިޞާދު ދަނީ ބަލިކަށިވަމުން، ބަޖެޓުން އެކަން ފޮރުވަނީ

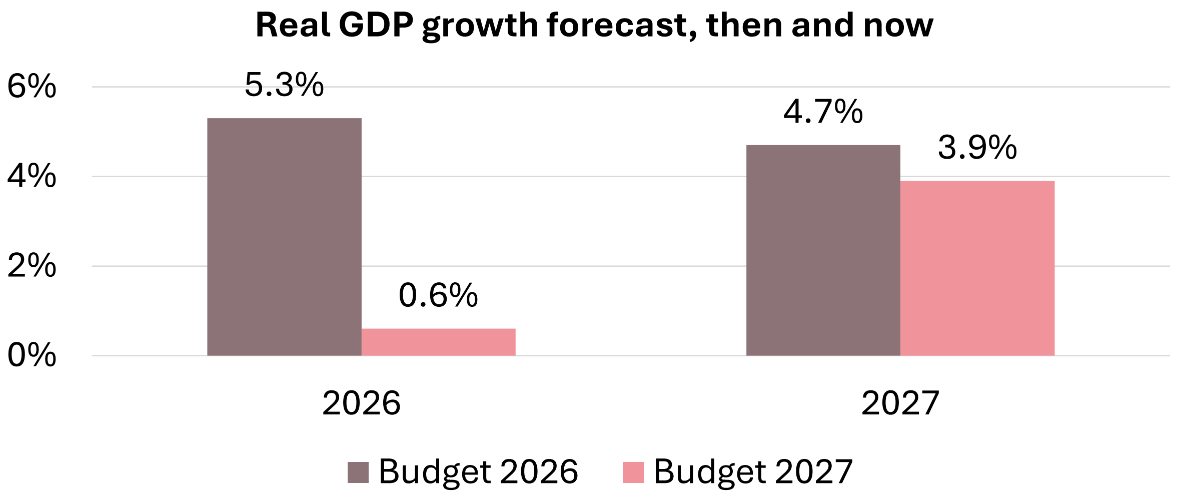
Real GDP growth forecast, then and now

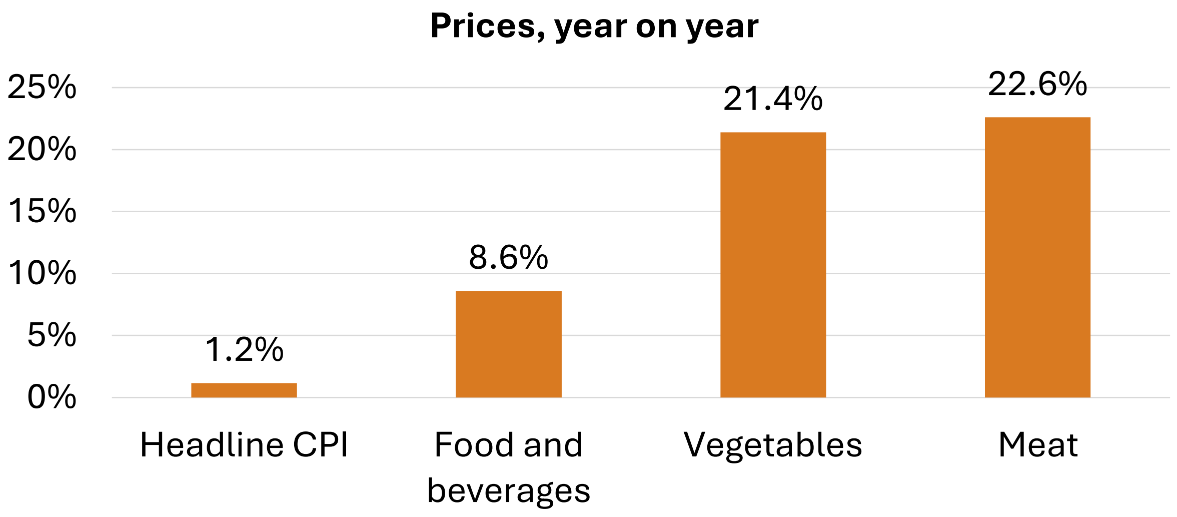
Prices, year on year

- 2026 ގެ ބަޖެޓުގައި 2026 ގައި 5.3% އާއި 2027 ގައި 4.7% ކުރިއަރާނެ ކަމަށް ބުނި. މިއަދު 0.6% އާއި 3.9%.
- ފަތުރުވެރިން 2.17 މިލިއަން (2025 ގައި 2.25 މިލިއަން).
- ކާބޯތަކެތީގެ އަގު 8.6%، މަސް 22.6%، ތަރުކާރީ 21.4% މައްޗަށް. ޖުމުލަ އިންފްލޭޝަން 1.17% ކަމަށް ފެންނަނީ ދުންފަތުގެ އަގު 29.1% ދަށްވީމަ.

ބަޖެޓު ބަޔާނުގައި ބުނި ވާހަކައާއި ބަޖެޓު ފޮތުން ފެންނަ ހަޤީޤަތް

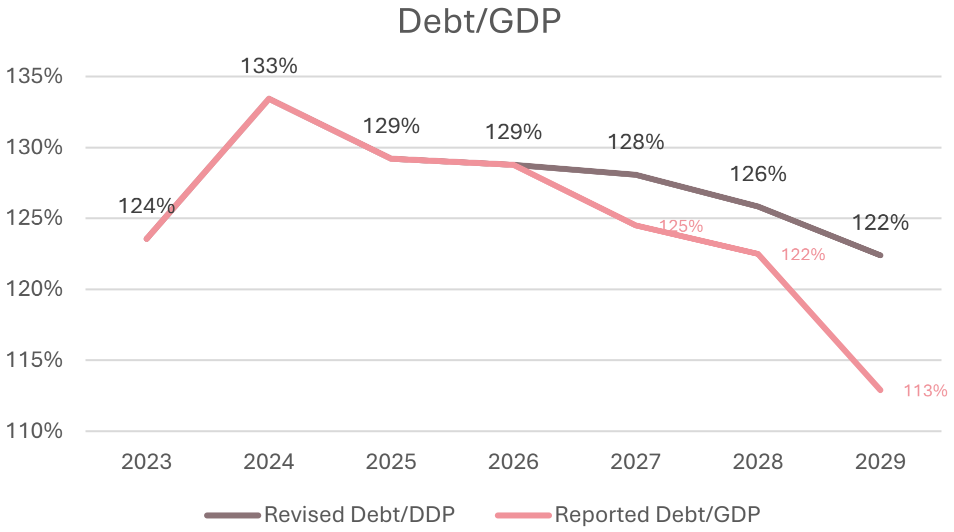

ބަޖެޓު ބަޔާނުގައި ބުނި	ބަޖެޓު ފޮތުން ފެންނަނީ
ބަޖެޓު 4.5 ބިލިއަން ކުޑަ	ޚަރަދު 3.3 ބިލިއަން، ޑެފިސިޓު 1.9 ބިލިއަން އިތުރު
އިތުރު ދަރަންޏެއް ނުނަގާ 10.4 ބިލިއަން ދެއްކި	ސީދާ ދަރަނި 6.5 ބިލިއަން އިތުރުވި.
2029 ގައި ދަރަނި 107.9%	ދަރަނީގެ ތާވަލުގެ ހިސާބު ގޯސް؛ ރަނގަޅީ 122% (ސީދާ ދަރަނި 114%)
ފަތުރުވެރިން 2025 އާ ގާތް	77,000 މަދު (3.4%)
ރޭޓިންގް ރަނގަޅުވި	އަދިވެސް CCC–، ކޮވިޑް-19 ގައި ރާއްޖޭގެ ރޭޓިންގް ދަށްވި މިންވަރަށްވެސް އަދި އިޢާދަ ނުވޭ.

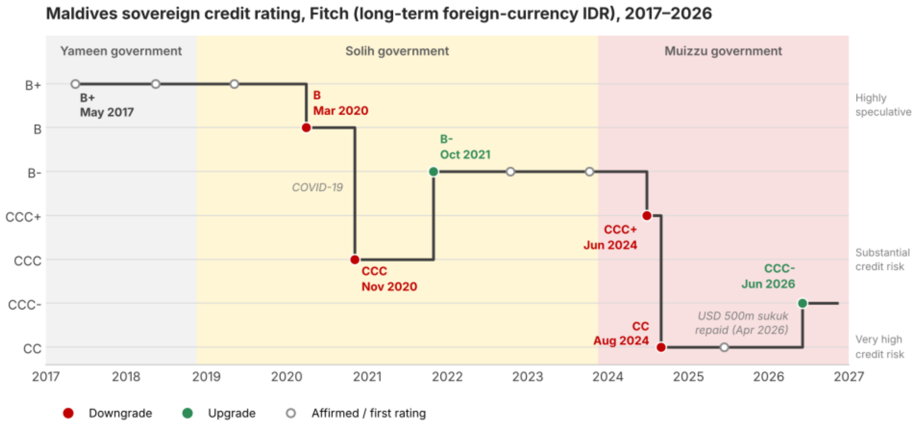
Maldives sovereign credit rating, Fitch (long-term foreign-currency IDR), 2017–2026

Source: Fitch Ratings rating actions. Shading shows presidential terms (from 17 November 2018 and 17 November 2023).

އަގު ނުލިޔާ ވައުދުތައް: އިންތިޚާބަށް ތައްޔާރުވާ ބަޖެޓެއް

- ކޮންމެ އަތޮޅެއްގައި ޕިކްނިކް ރަށް
- ކޮންމެ ރަށެއްގައި ސްޕޯޓްސް ކޮމްޕްލެކްސް އަދި އައުޓްޑޯ ޖިމް
- ހުޅުމާލޭގައި 10,000 މީހުންގެ ބޮޑު މިސްކިތް
- ވޯޓަރފްރަންޓް އެންޑް މެރީނާ މަޝްރޫޢު

- ތިލަފުށީ ބަނދަރު 11 ނޮވެންބަރުގެ ކުރިން ބަދަލުކުރުން، ތިލަމާލެ ބްރިޖް 2027 ނިމޭއިރު ހުޅުވުން
- ވައުދުތަކަށް ފައިސާ ހޯދާނެ ގޮތެއް ނުބުނޭ.
- "ފަށާފައިވާ މަޝްރޫޢުތަކުގެ 70% ނިންމާނަން" — ލިސްޓެއް ނެތް.

- މިއިން އެއްވެސް އެއްޗެއްގެ އަގެއް ބަޖެޓު ބަޔާނުގައި އަދި ބަޖެޓުގެ ތަފްސީލުތަކުގައި ހިމަނާފައި ނެތް.

ބަޖެޓު ފާސްކުރުމުގެ ކުރިން ހާމަކުރަން ޖެހޭ ކަންތައްތައް

1. 2027 ގެ ކޮންމެ ލޯނަކާއި ބޮންޑެއްގެ ދަރަނި ދޭ ފަރާތާއި ޝަރުތުތައް
2. ގެރެންޓީ ދަރަނި 7.9 ބިލިއަން ދައްކާ ސަބަބު ހިމެނޭ ދަރަނީގެ ފުރިހަމަ ހިސާބު
3. އެމްއެމްއޭއިން ސަރުކާރަށް ދީފައިވާ ފައިސާ އަދި އަންނަ އަހަރު ޑެފިސިޓް ފައިނޭންސް ހަމަޖައްސާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު
4. ޕީއެސްއައިޕީ މަޝްރޫއުތަކުގެ ހިސާބާއި ކޮންޓްރެކްޓަރ ފައިނޭންސްކޮށްފައިވާ މަޝްރޫއުތަކުގެ ތަފްސީލުތަކާއި ނުދައްކާ ހުރި ބިލުތަކުގެ ހިސާބު
5. ރަސްމާލުގެ އެގްރިމެންޓާއި ދިބޫން ފައިސާ
6. ކުންފުނިތަކަށް ދޭ ކެޕިޓަލާއި ހޯދުން ކުރާނެ ކަންތައްތަކާއި އޭގެން ކުރާނެ މަންފާ
7. އާސަންދަ 2025 ގެ މިންވަރަށް އަނބުރާ ގެންނާނެ ގޮތުގެ ޕްލޭން
8. ސަބްސިޑީ ކުޑަކުރާނެ ގޮތުގެ ތަފްސީލާއި ޕްލޭންތައް

ރައްޔިތުންނަށް ބުރަ ޖައްސައި، ރައްޔިތުންނަށް ދޭ ޚިދުމަތްތައް
ކުޑަކޮށް، އިދާރީ ޚަރަދު ބޮޑުކޮށް، ދަރަނި ބޮޑުކުރާ ބަޖެޓެއް!

MDP

ނޫސްވެރިންގެ ބައްދަލުވުން

ދަރަނި ބޮޑުވެ، ޚިދުމަތް ކުޑަވާ

ބަޖެޓު 2027

9 ނޮވެންބަރު 2026